

gebiedsplan

Maak het mee: deel je idee' #Buitengebied

Inhoudsopgave

Voorwoord		3			
1 Inleiding		5			
1.1	Trots op het buitengebied	5			
1.2	Achtergrond en aanleiding	5			
1.3	Ontwikkelingen	6			
1.4	Doel	7			
1.5	Betrokken partijen	7			
1.6	Proces	7			
1.7	Actualisatie bestemmingsplan buitengebied	8			
1.8	Inhoud	8			
2 Typering		11			
2.1	Wat voor gebied is het buitengebied?	11			
2.2	Trots op...	11			
2.3	De verbanden	11			
3 Feiten en cijfers		15			
3.1	Inleiding	15			
3.2	Inwoners	15			
3.3	Wonen	15			
3.4	Bedrijvigheid	15			
3.5	Landschap, natuur en cultuurhistorie	16			
4 Uitdaging en visie		19			
4.1	Inleiding	19			
4.2	Uitdagingen	19			
4.3	Visie	20			
4.3.1	<i>Recreatie</i>	20			
4.3.2	<i>Boeren & bedrijvigheid</i>	20			
4.3.3	<i>Landschap & duurzaamheid</i>	21			
4.3.4	<i>Wonen & leven</i>	21			
4.3.5	<i>Verkeer</i>	21			
5 Dynamische uitvoeringsagenda		25			
5.1	Inleiding	25			
5.2	Vertaling uitdagingen en thema's	25			
5.3	Thema Recreatie	25			
5.3.1	<i>Recreatieve routes</i>	25			
5.3.2	<i>Mogelijkheden voor ondernemen in het buitengebied en communicatie</i>	26			
			5.3.3	<i>Natte recreatie en kanoroute bij de tonnekreek</i>	27
			5.4	Thema Boeren & bedrijvigheid	28
			5.4.1	<i>Mogelijkheden voor niet-agrarisch activiteiten</i>	28
			5.4.2	<i>Ontwikkelingen binnen de agrarische sector en innovatie</i>	29
			5.4.3	<i>Tolerantie en wederzijds respect (agrariër-bewoner)</i>	30
			5.5	Thema Landschap & duurzaamheid	31
			5.5.1	<i>Behouden en versterken van de natuur, ecologie en het groen</i>	31
			5.5.2	<i>Duurzame energie in het buitengebied op de kaart zetten</i>	32
			5.6	Thema Wonen & leven	34
			5.6.1	<i>Goede kwaliteit van de leefomgeving (invloeden van buitenaf)</i>	34
			5.6.2	<i>Samen schoonhouden van het buitengebied</i>	34
			5.6.3	<i>Doelmatigheid van regelgeving</i>	36
			5.6.4	<i>Ouder worden in het buitengebied</i>	36
			5.6.5	<i>Goede kwaliteit van internet</i>	38
			5.7	Thema Verkeer	38
			5.7.1	<i>Overlast zwaar vrachtverkeer</i>	38
			5.7.2	<i>Mentaliteit van het doorgaan verkeer, bewoners en recreanten</i>	40
			5.7.3	<i>Hoeveelheid sluipverkeer, voornamelijk tijdens de spits</i>	40
			5.7.4	<i>Inrichting wegen</i>	41
			6 Vervolg		44
			6.1	Dynamisch proces	44
			6.2	Besluitvorming	44
			6.3	Bestemmingsplan	44
			6.4	Organisatie en overleg	44
			6.5	Middelen	45
			Afsluitend woord		46
			Bijlagen		
			Bijlage 1	Dynamische uitvoeringsagenda	48
			Bijlage 2	Uitdagingen	51
			Bijlage 3	Feiten en cijfers	53

Voorwoord

"Ruimte en diversiteit"

Vanaf het voorjaar van 2014 is hard gewerkt aan de totstandkoming van het gebiedsplan voor het buitengebied van de gemeente Moerdijk. Een bijzonder plan voor een bijzonder gebied. Enerzijds passend in de lijn van de gebiedsplannen, zoals die voor alle kernen binnen de gemeente worden opgesteld. Ook hier staat het leefbaarheidsvraagstuk centraal, alleen zijn in dit gebied de invalshoeken en dus ook de opgaven wel anders dan in de kernen. Een aantal buurtschappen, waarvoor geen apart gebiedsplan wordt opgesteld, zoals Zwingelspaan, Noordschans, Oudemolen, De Pelikaan, etc. zijn in beginsel meegenomen in dit plan voor het buitengebied.

In het proces van de totstandkoming van het gebiedsplan voor het buitengebied zijn in elk geval de vele kwaliteiten van het gebied naar voren gekomen. De fraaie open polders met de vruchtbare landbouwgronden, de krekken en waterlopen, de cultuurhistorische restanten in de vorm van de verschillende forten, de fraaie jachthavens, de rust en de ruimte van het gebied. Het buitengebied in samenhang met de kernen en het Zeehaven- en Industrierrein Moerdijk vormen samen de basisstructuur van de gemeente Moerdijk.

Er liggen wel belangrijke opgaven. Hoe stemmen we het toeristische fietsverkeer af met het steeds breder wordende landbouwverkeer, willen we vooral de agrarische bedrijven meer ruimte geven of moet dat dan ook gelden voor de niet-agrarische activiteiten in het gebied? Hoe gaan we om met de steeds meer vrijkomende agrarische bebouwing en wat vinden de bewoners in het buitengebied hiervan, die toch vooral op zoek zijn naar (meer) rust? Is die rust niet ook een voorwaarde voor bijvoorbeeld meer woon-zorgcomplexen in het buitengebied passend binnen de nieuwe opgaven in de zorg? Afwijkend en bijzonder ten opzichte van de gebiedsplannen voor de kernen is in elk geval ook de samenhang met de actualisatie van het bestemmingsplan buitengebied. Dit betekent dat het gebiedsplan voor het buitengebied een andere dimensie heeft. De visie in dit gebiedsplan vormt de eerste aanzet voor de visie die ten grondslag ligt aan het bestemmingsplan. Deze overlap komt op verschillende plekken in dit document terug.

Het belang van de vele kwaliteiten van het buitengebied en behoud van de leefbaarheid in dit gebied vergen daarom een gezamenlijke en integrale aanpak van alle betrokkenen. Het gebiedsplan voor het buitengebied zoals dat voor u ligt is hiervoor het kader.

Het gebiedsplan voor het buitengebied bevat een visie voor de toekomst, alsmede een dynamische uitvoeringsagenda met een reeks actiepunten, die opgepakt moeten gaan worden om ervoor te zorgen, dat deze toekomstvisie ook concreet in daden wordt omgezet. De sleutelfiguren spelen hierbij een belangrijke rol verenigd aan de gebiedstafel, van waaruit ook de coördinatie van de acties zal plaats vinden. Op die manier is een structurele basis geschapen om de toekomstige aanpak van de leefbaarheid in het buitengebied van Moerdijk te waarborgen.

De sleutelfiguren van de gebiedstafel buitengebied

1. Inleiding

1 Inleiding

1.1 *Trots op het buitengebied*

Rust, ruimte, groen, divers, agrarisch en open. Zomaar steekwoorden die allemaal van toepassing zijn op het buitengebied van Moerdijk. Het overgrote deel van het grondgebied van de gemeente Moerdijk bestaat uit het buitengebied. Het is een prachtig gebied om te wonen, werken en recreëren. Het buitengebied is een gebied om trots op te zijn!

Maar er zijn ook uitdagingen voor het buitengebied. Verwacht wordt dat er de komende jaren veel agrarische bedrijven leeg komen te staan en/of een andere invulling krijgen, het steeds breder wordende landbouwverkeer gaat niet altijd samen met het toeristische fietsverkeer en de internetverbinding in het buitengebied laat ook te wensen over. Dit zijn een aantal van de uitdagingen waarmee het buitengebied te maken krijgt en waarmee aan de slag wordt gegaan in voorliggend gebiedsplan.

Het gebiedsplan bekijkt het buitengebied vanuit het brede perspectief van leefbaarheid. Een plan specifiek gericht op één dimensie, bijvoorbeeld wonen of bedrijvigheid, volstaat niet. In het gebiedsplan wordt er met een bredere blik naar het buitengebied gekeken die de samenhang van de fysieke, sociale, economische en maatschappelijke aspecten weergeeft.

Het gebiedsplan is opgesteld door de inwoners, gebruikers van en de ondernemers in het buitengebied, de gemeente Moerdijk, woningstichting Bernardus Wonen, woningstichting Brabantse Waard, stichting Surplus, stichting Groenhuysen, de politie, Staatsbosbeheer, waterschap Brabantse Delta, ZLTO en Stichting Behoud Buitengebied Moerdijk (SBBM), met ARCADIS als procesbegeleider en penvoerder. Dit gebiedsplan geeft eerst een typering van het buitengebied en beschrijft de belangrijkste feiten en cijfers. Vervolgens wordt ingegaan op de uitdagingen waar het buitengebied voor staat en de overkoepelende thema's die hierbij horen. Op basis hiervan wordt de visie voor het buitengebied verwoord. De uitdagingen worden concreet gemaakt in een dynamische uitvoeringsagenda. Zo geven alle betrokken partijen samen richting aan de verandering van het buitengebied. Tevens wordt beschreven hoe de betrokken partijen het vervolg zien van dit gebiedsplan. In de hiernavolgende paragrafen worden de achtergronden en het doorlopen proces weergegeven.

1.2 *Achtergrond en aanleiding*

De gemeente Moerdijk bestaat uit elf kernen en een omvangrijk buitengebied. Diverse ontwikkelingen zorgen ervoor dat de leefbaarheid in de kernen en het buitengebied van Moerdijk onder druk komt te staan. Extra inzet is daarom noodzakelijk om de sociale en fysieke leefbaarheid in de toekomst te waarborgen.

De gemeente Moerdijk, woningstichting Bernardus Wonen, woningstichting Brabantse Waard, stichting Surplus, stichting Groenhuysen en de politie (hierna gemeente en maatschappelijke partners of partners) hebben de handen ineen geslagen om samen met de gemeenschappen gebiedsplannen voor de gemeente Moerdijk op te stellen, als zijnde integrale leefbaarheidsplannen. Er is hiervoor op 31 mei 2012 tussen deze partners een intentieovereenkomst getekend. Naast deze vaste partners hebben ook Staatsbosbeheer, waterschap Brabantse Delta, ZLTO en SBBM meegeholpen bij het opstellen van dit gebiedsplan.

Centraal bij het opstellen van de gebiedsplannen staat een 'nieuwe manier' van samenwerken. Hierbij wordt uitgegaan van meer zelfsturing door de bewoners, met de gemeente en maatschappelijke organisaties als partners. Dat vraagt om een actievere burger en een faciliterende en meedenkende houding van de gemeente en maatschappelijke partners. Sommige vraagstukken moeten de gemeente en partners aan de burger over durven te laten en bewoners kunnen soms zelf initiatief nemen in plaats van afwachten tot het initiatief van de gemeente of partners komt.

Essentieel in de nieuwe manier van werken is

1. *Inzet van sleutelfiguren*

Sleutelfiguren zijn enerzijds mensen uit het buitengebied die zich actief voor de leefbaarheid van het gebied willen inzetten. Anderzijds zijn dit vertegenwoordigers van de gemeente en maatschappelijke organisaties. Een breed en dynamisch netwerk van sleutelfiguren uit het buitengebied en vanuit gemeente en partners is de beste basis.

2. *Respect voor de burger*

Inwoners willen betrokken zijn als het past bij hun behoefte en mogelijkheden. Inwoners zijn vaak verrassend realistisch, kundig en gedreven als het op hun leefomgeving aankomt. Deze kracht mag niet langer onderbelicht blijven, maar moet benut worden.

3. *Evenwicht tussen loslaten en sturen*

De gebiedsgemeenschap heeft een sleutelrol in het bepalen van de doelstellingen en de dynamische uitvoeringsagenda, binnen de kaders die de gemeente en andere maatschappelijke partners kunnen stellen.

4. *Eerlijk en open communiceren*

De nieuwe manier van werken is voor alle betrokken partijen nieuw en de ontwikkeling vraagt tijd. Om deze manier van werken tot een succes te brengen is daarnaast communicatie een essentiële factor.

De gemeente Moerdijk ziet voor zichzelf in de toekomst een stimulerende en coördinerende rol weggelegd. Waar de gemeente eerder de centrale rol pakte op het gebied van leefbaarheid, zal zij een gelijkwaardige positie krijgen naast bewoners en maatschappelijk partijen:

“Als gemeente willen we graag kennis en informatie delen, ruimte geven aan leefbaarheidsinitiatieven die door andere partijen en/of bewoners worden opgepakt en initiatieven stimuleren waar nodig, door bijvoorbeeld partijen bij elkaar te brengen”.

1.3 *Ontwikkelingen*

De tijden veranderen, ook in het buitengebied. Dit gebiedsplan is opgesteld in een tijd waarin de alom verzorgende overheid ter discussie staat en er steeds meer wordt gesproken over ‘de participatiesamenleving’ en ‘overheidsparticipatie’. Er zijn diverse ontwikkelingen die de leefbaarheid van het buitengebied in de toekomst gaan beïnvloeden, zowel in positieve als negatieve zin. Om het buitengebied leefbaar te houden is het belangrijk dat er nu al geanticipeerd wordt op deze toekomstige ontwikkelingen. Omdat deze veranderingen belangrijk zijn als ‘onderstroom’ van dit gebiedsplan worden de belangrijkste ontwikkelingen hier kort beschreven.

Meer met minder

De gemeente krijgt de komende jaren een andere rol. Er worden vanuit de Rijksoverheid steeds meer taken overgeheveld naar de gemeente. Dit heeft zijn voor- en nadelen maar buiten kijf staat dat dit veranderingen met zich meebrengt waar iedereen aan moet wennen. Een van de grote gevolgen is

dat gemeenten meer verantwoordelijkheden krijgen maar daarbij ook minder middelen tot hun beschikking hebben dan thans voor die taken beschikbaar is.

De betrokken partijen hebben komende jaren minder geld te besteden. Dit betekent dat partijen minder geld kunnen investeren in projecten die de leefbaarheid van het buitengebied (op termijn) versterken. De bijdragen uit Gemeentefonds worden lager waardoor rol en taken veranderen. Met het ondertekenen van de intentieovereenkomst hebben partijen aangegeven het belang van de leefbaarheid te onderkennen en bereid te zijn om op zoek te gaan naar mogelijkheden om ‘meer met minder te doen’. Dit kan bijvoorbeeld door de samenwerking tussen partijen en tussen partijen en bewoners te intensiveren. Ook kunnen ontwikkelingen gerealiseerd worden door bewoners zelf, eventueel met ondersteuning van gemeente en/of maatschappelijke partners.

Ontwikkelingen in corporatiesector

In de corporatiesector zijn er diverse ontwikkelingen die consequenties hebben voor het beleid van de corporaties in de gemeente Moerdijk. De voornaamste verandering is dat het takenpakket van de corporaties sterk wordt verkleind. Corporaties worden gedwongen zich te beperken tot hun kerntaken. Kerntaak van de corporaties is de zorg voor betaalbare huisvesting voor huishoudens met lagere inkomens. De maatschappelijke taken en uitgaven van de corporaties worden steeds meer beperkt.

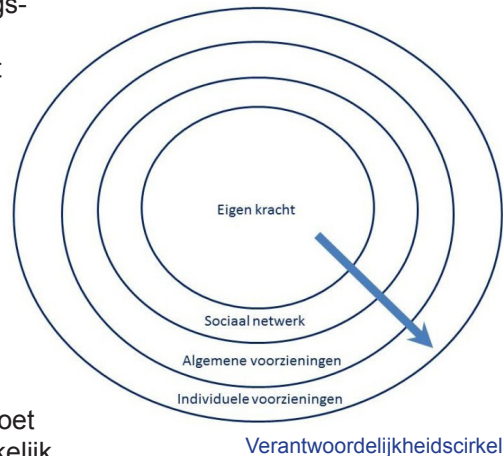
Voor de gebiedsplannen spelen deze ontwikkelingen met name in de kernen een belangrijke rol. Hier hebben de woningcorporaties het meeste bezit. Voor het buitengebied ligt dat anders, maar volledigheidshalve wordt het hier wel vermeld. De woningcorporaties in de gemeente Moerdijk, Bernardus Wonen en Brabantse Waard, hebben weinig tot geen bezit in het buitengebied. Vanwege het zeer versnipperde en minimale bezit van corporaties in het buitengebied raken de ontwikkelingen in de corporatiesector het buitengebied minimaal.

Ontwikkelingen in de zorg

Om de zorg voor iedereen toegankelijk, goed en betaalbaar te houden voert het kabinet de komende jaren hervormingen door. Met ingang van 1 januari 2015 is de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) vervallen en vervangen door de Wet Langdurige Zorg (WLZ). Per diezelfde datum is de

Wet op de Jeugdzorg vervallen en vervangen door een nieuwe Jeugdwet. Daarmee wordt de gemeente veel meer dan voorheen verantwoordelijk voor de begeleiding en ondersteuning van hun inwoners en tevens verantwoordelijk voor het leveren van alle jeugdhulp.

Met deze grootschalige ombuigingsoperatie wordt de zorg efficiënter ingericht, dichterbij de burger met meer nadruk op de eigen kracht en de mogelijkheden van het sociale netwerk. Wanneer de zorgvraag niet kan worden ingevuld vanuit de eigenkracht of het sociaal netwerk kan worden teruggevallet op algemene voorzieningen met als vangnet de individuele voorzieningen. De gemeente krijgt er dus belangrijke verantwoordelijkheden bij maar moet deze wel vormgeven met aanmerkelijk minder middelen in vergelijking tot het budget dat daarvoor binnen de AWBZ en de Wet op de Jeugdzorg beschikbaar was.

1.4 Doel

Het doel van het gebiedsplan is tweeledig. Aan de ene kant wordt er een nieuwe start gemaakt met nieuwe manieren van samenwerking, zowel bij het opstellen als uitvoeren van het gebiedsplan. Inwoners, verenigingen, ondernemers, belangenorganisaties en maatschappelijke partners intensiever betrekken bij het vormgeven en beheren van de leefomgeving is dan ook een van de doelen. Daarnaast biedt het gebiedsplan een continu platform voor alle betrokken partijen om kansen, zorgen en opgaven voor de toekomst van het buitengebied uit te spreken.

Het uiteindelijke doel is te komen tot een dynamische uitvoeringsagenda waar de betrokken partijen zich aan committeren. De dynamische agenda fungeert de komende jaren als toetsingskader over de te ondernemen acties in het buitengebied, de agenda wordt daarom ook meerdere keren per jaar besproken en bijgewerkt. Zo is er een efficiëntere inzet van menskracht en

middelen met als uitgangspunt 'met minder meer doen'.

1.5 Betrokken partijen

De volgende partijen hebben de handen ineen geslagen om gebiedsplanen op te stellen door middel van intensieve samenwerking;

- De inwoners, ondernemers en betrokkenen van het buitengebied Moerdijk
- Gemeente Moerdijk;
- Stichting Surplus;
- Stichting Groenhuysen;
- Woningstichting Bernardus Wonen;
- Woningstichting Brabantse Waard;
- De politie.

De volgende partijen zijn specifiek aangehaakt in de totstandkoming van het gebiedsplan buitengebied:

- Waterschap Brabantse Delta;
- Staatsbosbeheer;
- ZLTO;
- Stichting Behoud Buitengebied Moerdijk.

1.6 Proces

Voorliggend gebiedsplan is op een interactieve wijze tot stand gekomen, waar eerdergenoemde partijen allen een belangrijke rol in hebben gehad. Het proces ging van start met het interviewen van diverse bewoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Na deze interviews heeft de eerste plenaire gebiedsavond plaatsgevonden. De gebiedsavonden zijn de openbare avonden waarin nagedacht is over de uitdagingen en acties in het gebiedsplan. De gebiedsavonden zijn zeer goed bezocht. Tijdens deze eerste gebiedsavond heeft prof. mr. D.W. Bruil, verbonden aan het Instituut voor Agrarisch Recht, als speciale gast gesproken over de trends en ontwikkelingen in de landbouw. Naast de gebiedsavonden zijn er vier gebiedstafels geweest, waar in kleiner verband de resultaten van de gebiedsavonden zijn verdiept. Eenieder kon en kan zich aanmelden als actief betrokken deelnemer bij het gebiedsplan buitengebied en deelnemen aan de gebiedstafel. De deelnemers aan de gebiedstafel worden ook wel 'sleutelfiguren' genoemd.

Ronde 1: Trots en uitdagingen

- Gebiedsavond 1: Typering → Trots → Uitdagingen
- Gebiedstafel 1: Thema's → Verdieping uitdagingen

Ronde 2: Verdiepingsslag uitdagingen en dynamische uitvoeringsagenda

- Gebiedsavond 2: Informatie delen → Oplossingsrichtingen → Aanzet dynamische uitvoeringsagenda
- Gebiedstafel 2: Verdieping → Denken en doen

Ronde 3 en 4: Concretisering

- Gebiedstafel 3 en 4: Maatregelen en concrete acties uitwerken

De aanpak heeft geresulteerd in een gebiedsplan voor het buitengebied waarin én aandacht is besteed aan de concrete uitdagingen van vandaag én oog is voor de toekomst van het buitengebied. Het biedt daarom zowel handvatten voor activiteiten op de korte termijn als voor maatregelen die de leefbaarheid van het buitengebied op langere termijn moeten waarborgen.

Met de afronding van het gebiedsplan als product eindigt het proces echter niet. Voorliggend gebiedsplan dient juist als de start, als katalysator van een nieuwe manier van samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid voor de leefomgeving. Alle betrokken partijen hebben uitgesproken dat zij het vervolg gezamenlijk willen blijven trekken en dat zij zich allen willen inzetten om de acties tot uitvoering te brengen. Vanuit de gemeente zijn hiervoor twee gebiedscoördinatoren benoemd. De gebiedscoördinatoren fungeren als eerste aanspreekpunt voor de sleutelfiguren, hebben een voortrekkersrol bij het organiseren van de gebiedstafels en -avonden en ondersteunen bij het uitvoeren van de dynamische uitvoeringsagenda.

1.7 Actualisatie bestemmingsplan buitengebied

Zoals in paragraaf 1.4 is beschreven, heeft dit gebiedsplan als doel om samen met alle betrokken partijen naar de toekomst van het buitengebied te kijken. Dit proces staat echter niet op zichzelf. Naast het gebiedsplan zullen alle huidige bestemmingsplannen in het buitengebied worden voorzien van één nieuwe actuele regeling die voldoet aan nieuwe wet- en regelgeving. Met het actualiseren van het bestemmingsplan buitengebied zal er ook een nieuwe beleidsvisie voor het gebiedsplan worden opgesteld. In hoofdstuk 4 is een aanzet gegeven voor de visieontwikkeling van het bestemmingsplan.

1.8 Inhoud

In dit eerste hoofdstuk is de inleiding van het gebiedsplan buitengebied beschreven. Het gebiedsplan bevat daarnaast de volgende elementen:

- **Typering buitengebied:** Beschrijving van de trots en de sociale structuur;
- **Feiten en cijfers:** Beschrijving van de feiten en cijfers die relevant zijn voor het buitengebied;
- **Uitdagingen en visie:** De uitdagingen die het buitengebied voor zichzelf ziet, worden geclusterd in diverse thema's met een bijbehorende visie;
- **De dynamische uitvoeringsagenda:** Op grond van een probleemanalyse worden de uitdagingen verdiept. Mede aan de hand van kaders en uitgangspunten worden oplossingsrichtingen benoemd welke resulteren in een dynamische uitvoeringsagenda;
- **Vervolg:** Toelichting over het vervolg van het gebiedsplan.

2. Typering buitengebied

Wat voor gebied is het buitengebied?

Rustig

Groen

Genieten

Gemoedelijk

Weilanden

Rustige plek om te wonen

Water

Mooi

Open karakter

Open

Agrarisch

Verkeersonveilig

Toenemende industrie

Zelfstandig

'Er is niet heel veel te doen'

Ondernemend

Schaalvergroting

Veel familiebedrijven

Verder weg van voorzieningen

Bron: interviews met sleutelfiguren en eerste gebiedsavond 14 april 2014

2 Typering

2.1 *Wat voor gebied is het buitengebied?*

Tijdens de interviews en de eerste gebiedsavond is er een beeld ontstaan van het buitengebied. Waar denkt men in eerste instantie aan bij het buitengebied van Moerdijk? Op basis van deze vraag is in steekwoorden een typering gegeven van het buitengebied van Moerdijk.

2.2 *Trots op...*

Er is veel om trots op te zijn in het buitengebied. Tijdens de verkennende interviews is gevraagd waar men trots op is. Door naar 'de trots' te vragen komen de kwaliteiten in het buitengebied in beeld, dit zijn ook vaak de punten die men koestert en graag wil behouden.

Op 14 april 2014 vond de eerste gebiedsavond betreft het gebiedsplan buitengebied plaats. Deze avond stond in het teken van 'kwaliteiten en uitdagingen'. Ook hier is aan de aanwezigen gevraagd om aan te geven waar zij in het buitengebied trots op zijn. Met name de het landschap, de natuur en de rustige omgeving is iets waar mensen in het buitengebied, terecht, trots op zijn.

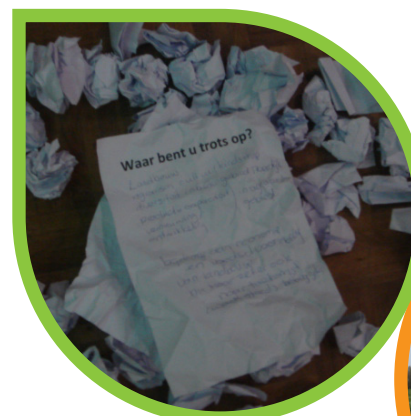
2.3 *De verbanden*

In deze paragraaf wordt in de gebiedsplannen beschreven hoe de sociale verbanden en ontmoetingsplekken zijn in het gebied. Het gebiedsplan buitengebied is hierin anders dan de gebiedsplannen voor de kernen. In de kernen woont men dicht bij elkaar en zijn er vaak diverse centrale ontmoetingsplekken te benoemen, wat in het buitengebied minder het geval is.

Wonen in het buitengebied brengt een gevoel van vrijheid mee. Men is minder gebonden aan één kern of één gemeenschap. Bewoners van het buitengebied wonen vaak op grotere afstand van elkaar. Wel zijn er een aantal woonclusters, bijvoorbeeld Noordschans, Zwingelspaan, Oudemolen of De Pelikaan. Door de ligging verder af van de kernen met de aanwezige voorzieningen, zijn bewoners van het buitengebied gewend om voor zichzelf

te zorgen, waardoor het kan overkomen dat zij redelijk op zich zelf zijn. De afstand tussen nabije en verre burens kan vaak groot zijn, maar dat betekent niet dat er geen sociale cohesie is. Het is wellicht 'losser' dan in de kernen. In dit opzicht is het ook lastig om over één buitengebied te spreken, bewoners kunnen zo vijftig kilometer uit elkaar wonen. De aansluiting ligt veelal toch het meest bij de kern waarbij men in de buurt woont.

De bewoners in het buitengebied zijn regelmatig ook ondernemer in het gebied, vaak agrarisch of toeristisch-recreatief georiënteerd. Hier zijn ook verbanden te zien, bijvoorbeeld een samenwerking van ondernemers. Agrarische ondernemers komen ook in 'clusters' voor, zoals het glastuinbouwcluster nabij Zevenbergen.

Trots op het buitengebied

'De variatie die de landbouw in het landschap aanbrengt'

Gemoedelijkheid

De dijken en waterlopen

Natuur

'De vergezichten zijn daadwerkelijk prachtig'

Hoeveelheid water

Natuurbeleving

De Tonnekreek en het bos

De forten

'Elk raam is een schilderij'

Diversiteit aan vogels

Rust

Het vrije uitzicht

Open karakter van het buitengebied

Ruimte

Openheid

Watersport

'Ik vind het een paradijs, ik kijk zo de polder in'

Bron: interviews met sleutelfiguren, 8 april 2014

Trots op het buitengebied

Dijkstructuren

Vrije uitzicht

Mooie boerderijen

Rust

Afwisseling

Ruimte

Vrijheid

Op de boeren die investeren in het landschap

Onze mooie boerderij

Multifunctioneel

Vergezichten

Diversiteit van de agrarische bedrijven

Samenwerking

Natuur

Onze mooie polder

Groen

Netheid

Bedrijvigheid

Mooi fietsgebied

Op de bomen die er ooit stonden

**Dat ondernemers en burgers gewoon samen
kunnen wonen en werken**

Bron: gebiedsavond, 14 april 2014

3. Feiten en cijfers

3 Feiten en cijfers

3.1 Inleiding

Om een volledig beeld te krijgen van het buitengebied zijn de beschikbare cijfers over het buitengebied in beeld gebracht. Dit hoofdstuk zal ingaan op de meest relevante cijfers betreffende het buitengebied van Moerdijk die van invloed zijn op de visie en uitdagingen. Aanvullende tabellen zijn te vinden in bijlage 2.

Bij het buitengebied van de gemeente Moerdijk hoort alles wat buiten de kernen, bedrijventerreinen en het Zeehaven- en Industrierrein Moerdijk ligt. Het buitengebied van Moerdijk heeft ongeveer een oppervlak van circa 12.700 hectare. Hiervan is circa 12.500 hectare land en bij benadering circa 200 hectare water.

3.2 Inwoners

Het buitengebied heeft ongeveer 4.800 inwoners verdeeld over 1.850 huishoudens. De gemiddelde huishoudensgrootte ligt met 2,6 personen per huishouden ruim boven het Nederlands gemiddelde van 2,2 personen per huishouden (CBS Statline, 2013). Er zijn opvallend weinig eenpersoonshuishoudens in het buitengebied van Moerdijk, slechts 18% van de huishoudens is een eenpersoonshuishouden versus 37% in Nederland.

De komende jaren neemt het aantal ouderen in de gemeente Moerdijk toe. In het buitengebied wonen er, in vergelijking met de gemeente Moerdijk, nog relatief veel mensen jonger dan 50. Conform de Structuurvisie Moerdijk 2030 is er in de gemeente Moerdijk naast ontgroening ook sprake van vergrijzing.

De cijfers van de provincie Noord-Brabant geven aan dat het bewonersaan-

tal van de gemeente Moerdijk tot 2030 zal groeien. De verwachting voor de gemeente Moerdijk is dat daarna de groei van het aantal bewoners afneemt en dat het aantal bewoners zich stabiliseert. Verwacht wordt dat de prognose voor het buitengebied vergelijkbaar is.

3.3 Wonen

Wonen in het buitengebied bestaat enerzijds uit agrarische woningen en anderzijds uit woningen in het buitengebied. Grofweg staan er 1.850 woningen in het buitengebied, de gemiddelde woningwaarde ligt met € 330.000 hoog, de gemiddelde woningwaarde in Nederland is € 232.000. Van deze woningen is 93% van de woningen gebouwd vóór 2000.

3.4 Bedrijvigheid

Er is veel bedrijvigheid in het buitengebied van Moerdijk, dit zijn veelal (grote) agrarische bedrijven. De agrarische sector beslaat een groot deel van de oppervlakte van de gemeente Moerdijk. De afgelopen jaren is dit aantal hectare wel afgenomen. In 2005 was het aantal hectare 10.274, in 2010 is dit gedaald naar 9.602 hectare landbouwgrond in gebruik. Een reden hiervoor kan worden gevonden in de uitleg van diverse kernen zoals Willemstad en Zevenbergen. Het gemiddelde aantal hectaren per bedrijf is echter wel toegenomen (CBS, 2011). Dit duidt op schaalvergroting bij bedrijven. Veel agrarische bedrijven zijn van oudsher gevestigde familiebedrijven met een gemengd karakter. De diversiteit in agrarische bedrijvigheid varieert van grootschalige veehouderij tot kleine fruitteelt. Akkerbouw is verreweg de grootste sector, het betreft dan voornamelijk tarwe, suikerbieten en aardappelen.

Buiten het agrarisch bedrijf zijn er nog diverse andere vormen van bedrijvigheid in het buitengebied van Moerdijk. Er bevinden zich op bepaalde plaatsen in het buitengebied grootschalige bedrijven, het gaat hier bijvoor-

beeld om een transportbedrijf, een autobedrijf en handelsbedrijven. Deze bedrijven zijn soms gerelateerd aan de agrarische sector. Er komen diverse functies voor, al dan niet als (ondergeschikte) nevenactiviteit van een agrarisch bedrijf. Verkoop streekproducten; bewerken agrarische producten; caravanstalling; paardenstalling, zorgboerderij, agrarisch loonbedrijf, opslag en stalling van agrarische producten, hoveniersbedrijf, schoonheidssalon, educatieve activiteiten, kleinschalige horecagelegenheid en kamperen.

Naast de agrarische bedrijvigheid en de nevenactiviteiten die zij hebben, zijn er ook een flink aantal recreatieondernemers bekend. Camping Bovensluis is fysiek de grootste recreatieondernemer in het buitengebied met een bedrijf van reeds 16 hectare waar nog 12 hectare aan ontwikkelingsruimte beschikbaar is. Qua kleinschalige recreatie zijn er diverse Bed and Breakfast-gelegenheden en theetuinen verspreid in het buitengebied. Ook verschillende historische elementen worden recreatief benut, zoals Fort de Hel, Fort Bovensluis (als onderdeel van de camping) en Fort Sabina.

3.5 *Landschap, natuur en cultuurhistorie*

Het buitengebied heeft meerdere waardevolle natuurgebieden. Er zijn meerdere ecologische hoofdstructuren en ecologische verbindingzones. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. In of in de directe nabijheid van de EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Het Moerdijkse landschap is een typische zeekleipolder met de karakteristieke opbouw klein- en grootschalige polders met dijken. Deze structuur wordt 'doorbroken' door kreken met een belangrijke ecologische waarde. De cultuurhistorie is zichtbaar door de relictten van de Zuiderwaterlinie, de enige historische verdedigingslinie die in tegenstelling tot de Stelling van Amsterdam of de Hollandse Waterlinie ook daadwerkelijk gefunctioneerd heeft. Kenmerkende nog zichtbare elementen hiervan zijn natuurlijk de

forten, maar ook zijn nog enkele redoutes en inundatiewerken aanwezig. De natuurwaarden van het buitengebied zijn vooral gekoppeld aan de grote en kleine waters: het Hollandsch Diep, Volkerak, Mark-Dintel-Vliet en de kreken. Daar blijft het echter niet bij. De agrarische percelen zelf, de akkerlanden, kavelsloten, dijkbeplantingen en de kleine houtwallen, bosjes en windsingels zorgen voor een gevarieerd landschap en een habitat voor veel verschillende dieren en planten.

3.6 *Belangenorganisaties en verenigingen*

Er zijn in het buitengebied van de gemeente Moerdijk diverse belangenorganisaties en verenigingen actief betrokken die zich voor verschillende zaken inzetten. Zo is er de Stichting Behoud Buitengebied Moerdijk welke zich vooral richt op de opkomst van de industrie en bedrijvigheid die door hun expansie een mogelijke bedreiging vormen voor (de waarden van) het buitengebied. De ZLTO is er voor de belangen van de agrariërs. Energiek Moerdijk zet zich in voor duurzame initiatieven. IVN is een landelijke organisatie die mensen lokaal bij natuur betreft. De Brabantse milieufederatie zet zich in voor een schoon milieu, vitale natuur, gevarieerd landschap en gezonde leefomgeving in Brabant. Het Brabants Landschap en Staatsbosbeheer hebben als doel om de natuur te beschermen en te beheren.

4. Uitdagingen

Uitdagingen voor het buitengebied

Beleving & bereikbaarheid
 • Niet meer uitbreiden
 • Storen aan snelle crises
 • Veiligheid & rust
 • Ampten

Ruimte & recreatie
 • Gevaarlijk gedrag
 • Weerbrekers

Duurzaamheid & diversiteit
 • Duurzame
 • Ruimte & mogelijkheden (bouw)

Boeren & bedrijvigheid
 • Tolerantie voor (piek)
 • Agrarische omkeerders

Ruimte in regels
 • Groen onderhouden
 • Wegein
 • Lusteren
 • Naar
 • Ouderwetse

Wonen & leven
 • Zwerfpaal
 • Samen houden
 • Kwaliteit
 • Interactie
 • Verbeteren

Beleving & bereikbaarheid
 • Behouden & verbeteren
 • Windschaduw
 • Bedrijven

Uitdagingen voor het buitengebied

Beleving & bereikbaarheid
 • Actieve stalling
 • Onderscheiden wegen
 • Welheids bepaling/controle
 • Ook km bereikbaar
 • Scheuten in woning
 • Nieuw
 • Ecologische
 • Oplossing o.a. uitlopen
 • Ook beschikbaar bij
 • Wilhelmina
 • Herengracht
 • Hambrug
 • Herengracht & kerk
 • Niet geschieden, stic

Ruimte & recreatie
 • Lovers bij
 • Rombout
 • Zuidluyck (bij muis)

Duurzaamheid & diversiteit

Boeren & bedrijvigheid
 • Educatie
 • Schone
 • of
 • of
 • van
 • van
 • van

Ruimte in regels
 • Toegankelijkheid
 • Tot
 • In
 • Al
 • Al

Wonen & leven
 • Meer
 • Meer
 • Meer

Uitdagingen voor het buitengebied

OUDE MOLEN E.O.
FLEXIBILITEIT

Beleving & bereikbaarheid
 • Glasvezel
 • Veilige fietspaden
 • Weg met
 • Verkeers

Ruimte & recreatie
 • Meer fietspaden/wandelroutes
 • Niet op
 • Niet op
 • Niet op

Duurzaamheid & diversiteit
 • Zonnepanelen
 • Zelf
 • A4
 • Helvig

Boeren & bedrijvigheid
 • Rekenen
 • Houden
 • Met
 • Bewoners
 • Wederzijns
 • Respect

Ruimte in regels
 • Flexibiliteit
 • Meder
 • Meder

Wonen & leven
 • Veiligheid
 • Hand
 • Hand
 • Hand
 • Hand
 • Hand
 • Hand
 • Hand
 • Hand
 • Hand

Uitdagingen voor het buitengebied

Beleving & bereikbaarheid
 • Alleen
 • Alleen
 • Alleen
 • Alleen
 • Alleen

Ruimte & recreatie
 • Veel
 • Veel
 • Veel
 • Veel
 • Veel

Duurzaamheid & diversiteit
 • Landbouw
 • Ecologische
 • Landbouw
 • Ecologische
 • Landbouw
 • Ecologische

Boeren & bedrijvigheid
 • Diverse
 • Diverse
 • Diverse
 • Diverse
 • Diverse

Ruimte in regels

Wonen & leven
 • In
 • In
 • In
 • In
 • In

Uitdagingen voor het buitengebied

Beleving & bereikbaarheid
 • Verkeers
 • Verkeers
 • Verkeers
 • Verkeers
 • Verkeers

Ruimte & recreatie
 • Aandacht
 • Aandacht
 • Aandacht
 • Aandacht
 • Aandacht

Duurzaamheid & diversiteit
 • Kwaliteit
 • Kwaliteit
 • Kwaliteit
 • Kwaliteit
 • Kwaliteit

Boeren & bedrijvigheid
 • Zuinig
 • Zuinig
 • Zuinig
 • Zuinig
 • Zuinig

Ruimte in regels
 • Passende
 • Passende
 • Passende
 • Passende
 • Passende

Wonen & leven
 • Ruimte
 • Ruimte
 • Ruimte
 • Ruimte
 • Ruimte

Beleving & bereikbaarheid
 • Beleving
 • Beleving
 • Beleving
 • Beleving
 • Beleving

Uitdagingen voor het buitengebied

Beleving & bereikbaarheid
 • Beleving
 • Beleving
 • Beleving
 • Beleving
 • Beleving

Ruimte & recreatie
 • Niet
 • Niet
 • Niet
 • Niet
 • Niet

Duurzaamheid & diversiteit
 • Biologische
 • Biologische
 • Biologische
 • Biologische
 • Biologische

Boeren & bedrijvigheid
 • Blijven
 • Blijven
 • Blijven
 • Blijven
 • Blijven

Ruimte in regels
 • Maatwerk
 • Maatwerk
 • Maatwerk
 • Maatwerk
 • Maatwerk

Wonen & leven
 • Gast
 • Gast
 • Gast
 • Gast
 • Gast

Uitdagingen voor het buitengebied

Beleving & bereikbaarheid
 • Toeren
 • Toeren
 • Toeren
 • Toeren
 • Toeren

Ruimte & recreatie
 • Uitbreiding
 • Uitbreiding
 • Uitbreiding
 • Uitbreiding
 • Uitbreiding

Duurzaamheid & diversiteit
 • Windenergie
 • Windenergie
 • Windenergie
 • Windenergie
 • Windenergie

Boeren & bedrijvigheid
 • Minder
 • Minder
 • Minder
 • Minder
 • Minder

Ruimte in regels
 • Druif
 • Druif
 • Druif
 • Druif
 • Druif

Wonen & leven
 • Leefbaar
 • Leefbaar
 • Leefbaar
 • Leefbaar
 • Leefbaar

Uitdagingen voor het buitengebied

Beleving & bereikbaarheid
 • Alleen
 • Alleen
 • Alleen
 • Alleen
 • Alleen

Ruimte & recreatie
 • Meer
 • Meer
 • Meer
 • Meer
 • Meer

Duurzaamheid & diversiteit
 • Veel
 • Veel
 • Veel
 • Veel
 • Veel

Boeren & bedrijvigheid
 • Land
 • Land
 • Land
 • Land
 • Land

Ruimte in regels
 • Meer
 • Meer
 • Meer
 • Meer
 • Meer

Wonen & leven
 • Goed
 • Goed
 • Goed
 • Goed
 • Goed

4 Uitdaging en visie

4.1 Inleiding

De essentie van het gebiedsplan ligt voor een deel in het feit dat de betrokken partijen zelf de agenda bepalen. In eerste instantie is dit gedaan door uitdagingen te benoemen waar de betrokken partijen zich voor willen inzetten. Dit hoofdstuk gaat in op de thema's en uitdagingen die door de betrokken partijen zijn opgesteld. Hier vloeit een bijbehorende visie voor het buitengebied uit voort die de eerste aanzet geeft voor de visie van het bestemmingsplan. In dit hoofdstuk wordt dus een belangrijke koppeling met het actualiseren van het bestemmingsplan gemaakt.

4.2 Uitdagingen

Op basis van de interviews en de bestaande feiten en cijfers zijn er in eerste instantie een aantal centrale thema's benoemd. Op de eerste gebiedsavond zijn de betrokken partijen in geclusterde groepen aan de slag gegaan om bij elk van deze thema's uitdagingen te benoemen. Aan het eind van de avond heeft eenieder vijf stickers mogen plakken bij de uitdagingen die hij of zij het belangrijkste vond. Op basis van deze avond zijn de thema's aangescherpt. Dit heeft na afloop van de eerste gebiedsavond geleid tot de volgende thema's met bijbehorende uitdagingen:

Thema Recreatie

- Recreatieve routes
- Recreatieve voorzieningen
- Cultureel erfgoed
- Veiligheid en rust

Thema Boeren & bedrijvigheid

- Aandacht voor de ontwikkelingen binnen de agrarische sector en innovatie
- Tolerantie en wederzijds respect (agrariërs-bewoners)
- Mogelijkheden niet-agrarische activiteiten en woningen

Thema Landschap & duurzaamheid

- Duurzame energie
- Ecologie en groen
- Biologische ondernemers

Thema Wonen & leven

- Goede kwaliteit en goede uitstraling van de leefomgeving
- Goede kwaliteit van het internet
- Aantrekkingskracht voor jongeren versterken
- Ouder worden in het buitengebied

Thema Verkeer

- Onderhoud wegen en groenvoorzieningen
- Snelheidsbeperkende maatregelen
- Fietspaden
- Minder overlast (geluidsoverlast en overlast door sluipverkeer)

Lang niet alle uitdagingen zijn in de gebiedsavonden en -tafels uitgewerkt; daarvoor is er teveel te doen. Er dienen dus prioriteiten te worden gesteld. In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de uitdagingen die uitgewerkt zijn. In de tabel is aangegeven welke uitdagingen prioriteit hebben en welke niet. Zo is er voor het vervolg een duidelijk overzicht van de zaken die spelen en nog aandacht nodig hebben in het gebied. De dynamische uitvoeringsagenda bestaat dan ook niet voor niets; met dynamisch wordt bedoeld dat de agenda continu wordt bijgewerkt. Is een uitdaging klaar, dan wordt er verder gegaan met nieuwe uitdagingen. De lijst met alle benoemde uitdagingen is weergegeven in bijlage 2.

In de verschillende thema's komen een aantal onderdelen terug. Deze zogenaamde 'rode draden' tussen de verschillende thema's leiden tot meer samenhang tussen de verschillende thema's vanuit een + visie. De 'rode draden' zijn 'universele' punten die de betrokken partijen verbindt. Daarmee zijn ze direct input voor het structurele communicatieproces van het gebiedsplan. Deze kunnen worden samengevat als het stimuleren en bieden

van:

- Ruimte geven voor economische activiteiten; ook niet-agrarische;
- Een verantwoorde en ingepaste ruimtelijke vertaling van alle functies;
- Vergroting van de naamsbekendheid alsmede communicatie, marketing & promotie;
- Organisatie en een platform voor ontmoeting;
- Flexibiliteit en een open houding.
- Een koppeling maken met de actualisatie van het bestemmingsplan

4.3 Visie

Deze paragraaf beschrijft de visie op het buitengebied in 2030. Dit is een eerste start voor de visie die uiteindelijk ten grondslag zal liggen aan het bestemmingsplan Buitengebied.

“Het buitengebied van de gemeente Moerdijk is een gebied wat meer leefbaar is voor recreanten met authentieke belevenismogelijkheden. Recreanten komen naar het buitengebied omdat het meer gericht is op agrotourisme en groene recreatie. In het gebied zijn de agrarische bedrijven flink groter geworden. De vrijgekomen agrarische woningen worden gebruikt voor diverse functies waardoor er een bio-based economy is ontstaan. Het gebied blijft zich kenmerken met rust en ruimte. Het is een gebied met minder verkeersoverlast en het is verkeersveiliger.”

In het vervolg van deze paragraaf wordt er nader ingegaan op de verschillende thema's.

4.3.1 Recreatie

De recreatie in het buitengebied zal toenemen de komende jaren. In Nederland weet men het buitengebied in Moerdijk te waarderen als een recreatief aantrekkelijke plek. De ambitie is om een meer leefbaar buitengebied te maken voor recreanten, met authentieke belevenismogelijkheden. Momenteel zijn er verschillende recreatieve functies in het buitengebied, deze zijn over het algemeen redelijk kleinschalig. Verdere groei van de recreatie mag geen afbreuk doen aan de authenticiteit en kwaliteit van het buitengebied.

Er moet rekening gehouden worden met een balans tussen groei en rust, kwaliteit en veiligheid. De potentiële nieuwe recreatie verstoort de natuur niet, heeft respect voor de omgeving en veroorzaakt niet méér overlast voor de bewoners.

Op het gebied van recreatie in het buitengebied is er een trend naar groene recreatie en agrotourisme. Dit zijn alle activiteiten en vormen van verblijfs-tourisme en dagrecreatie bij de boer. Denk daarbij aan de mogelijkheid tot varen, wandelen of fietsen op speciaal uitgezette routes en er zijn mogelijkheden om te overnachten op een boerderij, in een pension of op een boerderijcamping. Ook zijn er boeren die dagarrangementen aanbieden zoals boerengolf of kinderfeestjes en is het op een aantal boerderijen mogelijk om rondgeleid te worden en uitleg te krijgen over het bedrijf. De uitvoeringsagenda van het gebiedsplan zal hier op inspelen, omdat deze ontwikkelingen ook in het buitengebied van Moerdijk spelen.

4.3.2 Boeren & bedrijvigheid

De agrarische sector is een belangrijke economische motor in het buitengebied van Moerdijk. Er moet dan ook aandacht gegeven worden én geanticipeerd worden op de agrarische ontwikkelingen en innovatie in deze sector en de verbreding daarbuiten.

Het aantal agrarische bedrijven daalt. Vooral veel akkerbouwers besluiten hun bedrijven te beëindigen, in veel gevallen omdat ze geen opvolger hebben en/of de veranderende markt. Als gevolg hiervan komen agrarische gebouwen leeg te staan. De ontwikkelingen op de familiebedrijven in de agrarische sector geven anderzijds meer ruimte t.b.v. andere functies in het buitengebied dan agrarisch. Om dynamiek in het buitengebied te behouden zijn deze nieuwe economisch dragers ook nodig. Er zijn daarom meer mogelijkheden gewenst voor niet agrarische activiteiten/woningen, bijvoorbeeld in vrijkomende agrarische bebouwing.

De agrarische sector heeft in de toekomst nog steeds een groot aandeel in de economie van het buitengebied maar is, mede onder grote invloed van nationale en provinciale wet- en regelgeving zoals de nader uitgewerkte Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV), ingrijpend veranderd. Er zijn minder agrarische bedrijven, de bedrijven die er nog wel zijn, zijn grootschaliger. Dit heeft echter niet geleid tot een monocultuur in het buitengebied, want de landbouwsector heeft actief meegewerkt aan het vinden

van een nieuw evenwicht tussen economische ontwikkelingen en natuur en milieu. Ze zijn meegegroeid met de economie maar wel op een duurzame en verantwoorde manier. Sterker nog: om te kunnen uitbreiden moeten veehouderijen bijvoorbeeld zorgvuldig omgaan met hun omgeving vanuit een duurzaam perspectief om in het beleid te passen. Akkerbouwbedrijven dienen te voldoen aan o.a. eisen ten aanzien van bestrijdingsmiddelen om te kunnen overleven. Ook zijn er nog steeds veel familiebedrijven die hart hebben voor de omgeving, waardoor de kwaliteit wordt gewaarborgd. Hoewel de agrarische sector economisch gezien nog steeds de drager is, is er meer variëteit in de bedrijvigheid. Er is meer diversiteit in de bedrijvigheid die iets toevoegt aan het buitengebied door authenticiteit en kwaliteit.

De toekomst van de landbouw (in Nederland) kenmerkt zich door een toenemende internationalisering en internationale marktgerichtheid van de agrariër. De ontwikkeling van schaalvergroting zet in alle sectoren door. Duurzaamheid wordt een steeds belangrijker ontwikkelingscriterium en als gevolg van gelijkschakeling en liberalisering van beleid neemt de landbouw steeds minder een speciale positie in. Dientengevolge zoeken agrarische ondernemers naar nieuwe inkomstenbronnen en verbreden hun landbouwbedrijf. 'Verbrede landbouw' is de verzamelnaam voor alle activiteiten die boeren en tuinders opzetten naast hun gewone agrarische bedrijf, of als voortzetting daarvan. Denk daarbij aan de verkoop van streekproducten, verwerking van producten of verkoop aan huis, stalling, recreatie en toerisme, energie en agrarisch natuurbeheer.

4.3.3 Landschap & duurzaamheid

Moerdijk heeft een buitengebied met veel waardevol landschap, denk hierbij aan de sloten, kreken, EHS en natuurgebieden. Men wil dit graag in de toekomst behouden. Daarvoor is er in het heden aandacht nodig voor deze bijzondere waarden van het buitengebied en moet er gezamenlijk worden vastgesteld wat waardevol is en wat kwaliteit is.

In de toekomst wordt er in het buitengebied meer gebruik gemaakt van duurzame energie. Dit is niet alleen windenergie maar ook zonne-energie, er is een bio-based economy ontstaan. Er is steeds meer vraag naar bio-brandstoffen en bio-energie. Dit geeft de agrarische sector nieuwe mogelijkheden en afzetkanalen door de teelt van energiegewassen voor de productie van biobrandstoffen en duurzame energie. Ook het zelf produceren van energie is een kans voor veel boeren.

Voor wat betreft het opwekken van duurzame energie wordt gebruik gemaakt van vormen die het karakter van het landschap niet aantasten, hierbij valt onder andere te denken aan windmolens die goed zijn ingepast in het landschap. Er is nog steeds veel aandacht voor de kwaliteit van de natuur en de ecologische hoofdstructuren. Agrariërs zijn de hoeder van het landschap en spelen daarom een belangrijke rol bij landschap en duurzaamheid. Zij houden het huidige cultuur- en productielandschap in stand en zorgen voor het beheer en versterking van aanwezige natuurlijke waarden. Onder agrarisch natuur- en landschapsbeheer verstaat men alle maatregelen die landbouwers nemen op en rond hun bedrijf voor natuur en landschap.

4.3.4 Wonen & leven

Hoewel de focus rondom het buitengebied vaak ligt op de agrarische sector en de natuur is het buitengebied ook een plek waar men in rust en ruimte kan wonen. Rust en ruimte zijn nog steeds twee belangrijke ijkpunten in het buitengebied, de industrie aan de gemeentegrenzen moet geen verdere afbreuk doen aan deze rust. Om het buitengebied als prettige leefomgeving te behouden is het tevens belangrijk dat verrommeling wordt tegengegaan.

De woningen zijn verspreid door het hele buitengebied gelegen en dus is er sprake van een sterke verwevenheid met de andere functies in het buitengebied. Bewoners van het buitengebied zijn gewend om te zorgen voor hun eigen levensonderhoud en voorzieningen, maar dat betekent niet dat oud kunnen worden in het buitengebied vanzelfsprekend is. Ondersteuning en facilitering in de vorm van zorg aan huis, bereikbaarheid van zorgvoorzieningen en goede huiselijke voorzieningen (denk aan kwalitatief hoogwaardig internet) zijn in toenemende mate nodig.

De agrariërs en bewoners staan op goede voet met elkaar en weten elkaar te vinden wanneer er iets is. Er is begrip voor elkaars standpunten en men houdt rekening met elkaar. Doordat men elkaar spreekt, weet waar de ander mee bezig is en wat iemands beweegredenen zijn begrijpt men elkaar beter.

4.3.5 Verkeer

Het buitengebied is in de toekomst verkeersveiliger. Daarbij is aandacht nodig voor onderhoud van wegen en groenvoorzieningen, snelheidsbeperkende maatregelen en fietspaden. Het buitengebied moet verkeersveiliger en er moet minder verkeersoverlast zijn. Veiligheid gaat over onderhoud van de wegen, over de snelheid die er gereden wordt, over fietsverkeer en groot

landbouwverkeer. Overlast heeft betrekking op sluipverkeer, geluidsoverlast en groot landbouwverkeer. Er moet bij verkeer in het buitengebied rekening worden gehouden met veel verschillende belangen. Zowel bewoners, agrarisch verkeer, recreatief verkeer en het openbaar vervoer.

Een versterking van het imago en uitstraling, het smeden van de schakels in de keten(s), vraagt om een goede geleiding en regulering van toestromend verkeer. Feit is dat de ligging van (het buitengebied van) Moerdijk een doorvoer-functie betekent van mensen en goederen. Dat maakt de (economische) potentie van het gebied ook zo groot. In ieder geval dient de veiligheid en leefbaarheid niet in het geding te komen door deze verkeersfunctie. Goede geleiding door duidelijke navigatie, ruimte maken voor langzaam én functioneel verkeer kan alleen geschieden door een goed inzicht in deze meervoudige problematiek.

5. Dynamische uitvoerings- agenda

5 Dynamische uitvoeringsagenda

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op de uitwerking van de thema's en de uitdagingen. Een overkoepelende visie voor elk thema is in het vorig hoofdstuk weergegeven, dit hoofdstuk gaat nadrukkelijk in op de invulling van de dynamische uitvoeringsagenda. De benoemde uitdagingen per thema zijn uitgewerkt aan de hand van de achtergrondsituatie, de probleemanalyse, de ambitie en de kaders en uitgangspunten (wanneer relevant). Dit resulteert in een dynamische uitvoeringsagenda waarin benoemd wordt wat het probleem is en wie dit wanneer gaat oppakken.

Ten aanzien van de acties wordt er een onderscheid gemaakt tussen:

- Ruimtelijk relevante acties: deze worden verder uitgewerkt via het traject actualisatie van het bestemmingsplan. Een aantal sleutelfiguren gaan hiervoor als klankbordgroep fungeren;
- De overige acties.

Daarnaast is er bij de diverse thema's vaak sprake van het aspect communicatie wat bijzondere aandacht verdient.

5.2 Vertaling uitdagingen en thema's

De uitdagingen die zijn genoemd tijdens de gebiedsavond (zie paragraaf 4.2) hangen onderling samen. Ze zijn te herleiden tot een aantal thema's die voor het buitengebied belangrijk zijn.

De genoemde uitdagingen betreft geen limitatieve lijst. Het zijn de uitdagingen waar de inwoners nu mee aan de slag willen. Met dit gebiedsplan wordt een proces in gang gezet dat ook in het vervolg ruimte biedt voor andere uitdagingen.

5.3 Thema Recreatie

De volgende uitdagingen zijn binnen dit thema uitgewerkt:

- Recreatieve routes
- Mogelijkheden voor recreatief ondernemen en communicatie

- Natte recreatie en kanoroute bij de Tonnekreek

5.3.1 RECREATIEVE ROUTES

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

De ondernemers in de recreatieve sector geven aan dat zij vinden dat er weinig recreatieve bebording in het buitengebied is, waardoor recreanten de leuke en mooie plekken in het buitengebied van de gemeente Moerdijk niet goed weten te vinden. Veel van de activiteiten en mogelijkheden zijn nog onontdekt en weinig bekend, bij de recreant, maar ook bij de ondernemers in de recreatieve sector onderling. Er zijn onvoldoende 'linkjes' tussen de betreffende ondernemers. Iedereen doet/heeft zijn eigen ding zonder onderling verbindingen te creëren. Daardoor ontbreekt het aan één krachtig toeristisch buitengebied.

Kaders en uitgangspunten

Onder andere de Paraplunota Economisch Klimaat gaat in op recreatie in Moerdijk. Er worden drie doelstellingen gegeven waar de gemeente Moerdijk op wil inzetten;

- Sterke toeristisch-recreatieve band met het water;
- Toeristisch-recreatief benutting cultuurhistorische waarde ;
- Optimaal gebruik groene kwaliteiten buitengebied voor toeristisch-recreatieve functies.

Ambitie

Recreatieve activiteiten en mogelijkheden in het buitengebied van Moerdijk beter op de kaart zetten. Er moet meer bekendheid komen over het buitengebied van Moerdijk als recreatief aantrekkelijk gebied. Bij collega's onderling, via fysieke bebording en de digitale wegen.

Uitvoeringsagenda

Als een van de oplossingsrichtingen wordt het verbinden van de ondernemers in de recreatieve sector gezien. Deze ondernemers in het buitengebied (en de kernen) verenigen zich zodat zij samen een platform vormen en kennis delen van de recreatieve mogelijkheden in de gemeente Moerdijk. Om elkaar en elkaars recreatieve product te leren kennen is geopperd een netwerkborrel te organiseren. Een netwerkborrel met ondernemers uit de recreatieve sector waar daarnaast wordt gesproken over: hoe kunnen we samenwerken aan een bekender Moerdijk? Wie kan wat gaan doen? Welke

arrangementen kunnen we opstellen? Wie ontwikkelt, vult en houdt een website bij? Alleen al door het organiseren van een netwerkborrel ontstaan er nieuwe verbindingen. Vanuit dit nieuwe netwerk kunnen de ondernemers vervolgens aansluiten op en gebruik maken van regionale initiatieven, zoals de cursus gastheerschap en de jaarlijkse conferentie georganiseerd vanuit Waterpoort. Dit zou een start kunnen zijn van verbinding tussen de ondernemers.

De volgende oplossingsrichting die besproken is, is de bekendheid van de recreatieve mogelijkheden in het buitengebied vergroten. Dit kan op meerdere manieren. Een van de manieren is een gezamenlijke informatiefolder, -krant met betrekking tot recreatie in Moerdijk, waarin een plattegrond wordt weergegeven met alle recreatieve activiteiten en kansen van Moerdijk. Een andere mogelijkheid om de bekendheid te vergroten is het (gezamenlijk) aanhaken op bestaande digitale platforms. Er zijn al vele digitale platforms waar kleine ondernemers zich bij kunnen aansluiten, soms tegen een kleine vergoeding (zie kader). Ook is er nagedacht over specifieke slogan met betrekking op het toerisme in Moerdijk: "Moerdijk, mooi maar ook lekker"

www.nederlandleuker.nl
www.theetuinen.nl
www.uitinmoerdijk.nl
www.waterpoortwerkt.nl
www.dagjeweg.nl

Als laatste oplossingsrichting is de fysieke bebording in het buitengebied benoemd. Er is nu weinig (herkenbare) fysieke bebording aanwezig in het buitengebied waardoor de recreanten die er zijn, de recreatieve mogelijkheden niet altijd weten te vinden. Meer, of in elk geval uniforme en/of universeel herkenbare bebording in het buitengebied wordt hier als oplossingsrichting gezien. Ook de plaatsing moet logisch zijn, de bebording moet daar starten waar de recreant/toerist Moerdijk binnen komt. Bovendien moet er gewaakt worden voor een te groot aanbod van bebording, waardoor verrommeling op de loer ligt.

Actie	Wie	Planning
Netwerkbordel met recreatieondernemers	• Recreatieondernemers (P. Hoogendijk)	2 ^e kwartaal 2015
Vergroten van de bekendheid via folders/ digitaal platform	• Recreatieondernemers • VVV • Gemeente Moerdijk	3 ^e kwartaal 2015

Recreatieve bebording plaatsen	• Recreatieondernemers • Gemeente Moerdijk	4 ^e kwartaal 2015
--------------------------------	---	------------------------------

5.3.2 MOGELIJKHEDEN VOOR ONDERNEMEN IN HET BUITENGE BIED EN COMMUNICATIE

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

Ondernemers in de recreatieve sector vinden dat er weinig mogelijkheden zijn om recreatieve activiteiten/ondernemingen op te starten en/of uit te breiden. Veel is er vastgelegd in verschillende documenten van de provincie en gemeente. Deze ondernemers ervaren beperkingen en vinden dat zij hierdoor worden afgeremd in hun ondernemerschap. Als grootste probleem worden hier de vanuit de overheden vele regels en eisen gezien die er gesteld worden eer er ondernomen mag worden. Ondernemers voelen zich beperkt terwijl zij wel geld in omloop brengen in de gemeente. Toch wordt er ook aangegeven dat een zeer flexibele regelgeving geen oplossing is. "Dan zijn er straks vijftig minicampings in Moerdijk, dan zou je authenticiteit en uitstraling verliezen. We willen ook geen eenheidsworst worden."

Kaders en uitgangspunten

Er zijn geen specifieke kaders aan te wijzen voor 'ondernemen in het buitengebied' anders dan de reguliere toetsingskaders voor ruimtelijke ontwikkelingen als het bestemmingsplan buitengebied (en in de toekomst het landshapskwaliteitsplan) en de provinciale Verordening ruimte, en algemeen geldende voorschriften voor het verlenen van vergunningen als de Wabo. Gemeentelijk beleid is verwoord in beleidsdocumenten als de Paraplunota's Economisch Klimaat, Leefomgeving en Maatschappij.

Ambitie

Duidelijkheid bieden omtrent de mogelijkheden voor recreatief ondernemen in het buitengebied. De communicatie tussen overheidsinstanties/ondernemers/gebruikers verbeteren, zowel met de gemeente, Staatsbosbeheer en het waterschap. Wederzijds begrip voor elkaars standpunten, beperkingen én mogelijkheden van het gebied. Door het verbeteren van de communicatie krijgen ondernemers beter inzicht in de mogelijkheden en krijgen overheidsinstanties beter inzicht in de wensen van de gemeente.

Uitvoeringsagenda

Qua mogelijkheden voor recreatief ondernemen komt in eerste instantie

naar voren dat er behoefte is aan een flexibeler bestemmingsplan. Als idee wordt ook een toetsingskader 'kwaliteit' geopperd. Hiermee wordt bedoeld dat het buitengebied van Moerdijk zo groot is dat het niet over één kam te scheren valt. Het is goed om een bestemmingsplan te hebben waarin veel algemene eisen zijn vastgelegd, maar hier moet op gebiedsniveau van afgeweken kunnen worden. Dan is de vraag, wanneer kan men hier van afwijken? Daarvoor zou er een toetsingskader kwaliteit opgesteld moeten worden. Het bestemmingsplan wordt dan gehanteerd als uitgangspunt maar met afwijking als het kwaliteit aan het bestaande toevoegt. Er wordt in 2015 een start gemaakt met de actualisatie van het bestemmingsplan. De gemeente heeft aangegeven dat zij hierbij graag input wil ontvangen vanuit een klankbordgroep grotendeels bestaande uit sleutelfiguren van de gebiedstafel. Aansluiten bij de klankbordgroep lijkt de eerste actie om invulling te geven aan de benoemde uitdaging.

Betreft de communicatie is een meedenkende houding van de betrokken instanties gewenst, niet langer een directe 'NEE, tenzij' maar eerder 'JA, mits'. Recreative ondernemers willen de gemeente, provincie, waterschap en Staatsbosbeheer meer als een gesprekspartner zien en niet als een bureaucratische tegenstander.

Actie	Wie	Planning
Communicatie tussen alle betrokken partijen verbeteren	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Moerdijk • Waterschap • Staatsbosbeheer • Ondernemers 	Vanaf heden
Invulling geven aan klankbordgroep t.b.v. ondersteuning opstellen bestemmingsplan	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Moerdijk • Werkgroep recreatie 	2e kwartaal 2015

5.3.3 NATTE RECREATIE EN KANOROUTE BIJ DE TONNEKREEK

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

Het ontwikkelen van natte recreatieve activiteiten wordt gezien als een kans. Er is een aantal ondernemers dat hier graag iets in wil opstarten. Theetuin de Prullenkast wil graag een kanoroute ontwikkelen van de Prullenkast naar de Tonnekreek, maar weet niet wat de mogelijkheden zijn. Ze vrezen; eer ze alles geregeld hebben, tien jaar verder te zijn. Dit is voor de Prullenkast

tot op heden de reden om geen actie te ondernemen.. Deze uitdaging hangt sterk samen met de vorige uitdaging.

Kaders en uitgangspunten

De Tonnekreek is eigendom van Staatsbosbeheer. Het waterschap Brabantse Delta bewaakt de kwantiteit en kwaliteit van het water in het buitengebied. Staatsbosbeheer is betrokken als het gaat om de oevers en de kwaliteit en het functioneren van de natuur, de Tonnekreek is namelijk onderdeel van de EHS. Beide partijen hebben aangegeven open te staan voor meer waterrecreatie in het buitengebied van Moerdijk, mits daar voldoende rekening wordt gehouden met waterdoelen en de natuurwaarden. Staatsbosbeheer stelt dat dat zij hierin drie taken hebben; het beschermen, benutten en beleven van natuur. Beschermen wat echt belangrijk is, benutten van kansen en koppelingen en het faciliteren van het beleven van natuur daar waar het kan.

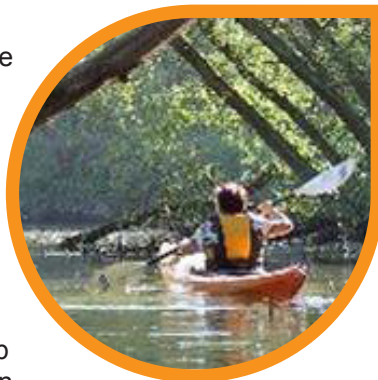
Als aanvullend kader wordt hier nog genoemd, specifiek voor het krekengebied van West-Brabant, de Krekensvisie welke het waterschap Brabantse Delta heeft vastgesteld. Daarin zijn doelstellingen voor de korte en lange termijn opgenomen. In de krekensvisie wordt bijvoorbeeld ingezet om op termijn meer differentiatie tussen de krekensstelsels te krijgen. In de krekensvisie is nadrukkelijk ook ruimte voor het meewerken aan regionale plannen en ambities als die bijdragen aan de realisatie van de waterschapsdoelen, zoals de aanleg van ecologische verbindingzones, herstel van de krekensstelsels en de aanleg van waterberging. Voorbeelden daarvan zijn plannen van partners op het gebied van recreatie, cultuurhistorie, landschap, landbouw en natuur. Het waterschap nodigt die partijen uit om op basis van de krekensvisie de kansen voor het koppelen van ambities en plannen aan deze visie voor de regio gezamenlijk te verkennen en verder uit te werken. Een voorbeeld van het koppelen van de krekensvisie aan een project in de regio is Waterpoort. Op de korte termijn zijn er daarom meekoppelkansen voor Natuur, Recreatief medegebruik, Landschap en Cultuurhistorie.

Ambitie

Natte recreatieroutes creëren en meer ruimte voor water-gerelateerde recreatie schep- pen, met als eerste wapenfeit het realise- ren van een kanoroute in de Tonnekreek.

Uitvoeringsagenda

Zowel Staatsbosbeheer als het waterschap zijn aanwezig geweest bij de gebiedsavonden- en tafels. Zij hebben aange- geven dat er zeker mogelijkheden zijn om op de Tonnekreek te kanoën. De ondernemer, in dit geval de Prullenkast, moet de eerste stap zetten en met een voorstel komen. In het plan moet de visie, de route, de ligging van de kanosteigers (start-tussenstops-einde) helder verwoord staan. De ondernemer moet vervolgens contact zoeken het waterschap, Staatsbos- beheer en de aangrenzende eigenaren. Zij zullen er in elk geval van in kennis gesteld moeten worden en daar, waar er kanosteigers gewenst zijn toestemming moeten geven en meewerken. Natuurlijk moeten ook zowel het waterschap als de gemeente Moerdijk een vergunning verlenen, bij het verlenen van vergunning wordt eveneens getoetst, in overleg met bijvoor- beeld Staatsbosbeheer, of de natuurwaarden niet geschaad worden. Het handigste is om hierover vooraf overleg met partijen als Staatsbosbeheer te hebben, of in gezamenlijkheid de visie voor de route opstellen.

Actie	Wie	Planning
Aanvraag indienen voor kanoroute op de Tonnekreek	• Eigenaar Prullenkast	2 ^e kwartaal 2015

5.4 Thema Boeren & bedrijvigheid

De volgende drie uitdagingen die voor dit thema zijn uitgewerkt:

- Mogelijkheden voor niet-agrarische activiteiten;
- Ontwikkelingen binnen de agrarische sector en innovatie;
- Tolerantie en wederzijds respect.

5.4.1 MOGELIJKHEDEN VOOR NIET-AGRARISCH ACTIVITEITEN

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

In het buitengebied is er enerzijds sprake van een afname van traditionele landbouwbedrijven en een toename van bedrijven die zich niet uitsluitend focussen op de agrarische sector. Door de vraag van de markt en een veranderende maatschappij ontstaan er inkomensondersteunende verbreden- de activiteiten, zoals recreatie, verkoop aan huis, verwerking van producten, stalling, en agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Er zijn echter wel regels waar men aan moet voldoen eer er iets gedaan kan worden met de vrijge- komen agrarische bebouwing (VAB's). Vanuit bewoners en ondernemers worden deze regels soms als te beperkend ervaren wellicht ook omdat niet alle mogelijkheden bekend zijn. Daarom is er de behoefte om het beleid ten aanzien van VAB-bestemmingen te verduidelijken en waar mogelijk te versoepelen. Zo kan leegstand en verpaupering van het buitengebied worden voorkomen. De sloopregeling behorend bij het VAB beleid wordt gezien als kapitaalsvernietiging. Ondernemers en bewoners die VAB's willen heront- wikkelen, zijn van mening dat de gemeente meer in mogelijkheden mag denken dan in problemen.

Kaders en uitgangspunten

De mogelijkheden voor VAB's zijn vastgelegd in het geldende gemeentelijk beleid uit 2010. Dit beleid is doorvertaald in het bestemmingsplan buiten- gebied. Het beleid van de gemeente (en de sloopregeling) wordt in sterke mate beïnvloed door de kaders die hieraan gegeven worden vanuit het provinciale beleid. Volgens de huidige regels zijn er verschillende vormen van vervolgfuncties mogelijk. Agrarische, agrarische aanverwante, maar ook niet agrarische functies zoals wonen zijn toegestaan. Vervolgfuncties moeten wel reëel en passend in de omgeving zijn. In de lopende actualisatie van het bestemmingsplan buitengebied zal in het kader van de visievorming het bestaande VAB beleid geactualiseerd worden

Ambitie

Passende mogelijkheden in het buitengebied voor een nieuwe invulling van VAB locaties. Bekijken waar mogelijkheden liggen voor niet-agrarische activiteiten als vervolgfunctie om leegstand en verpaupering te voorkomen. Voorwaarde is dat nieuwe functies de huidige bestaande agrarische acti- viteiten niet belemmeren en geen afbreuk doen aan de kwaliteiten van het buitengebied.

Uitvoeringsagenda

Er bestaat behoefte aan meer ruimte in het bestemmingsplan. Om preciezer te weten welke ambities er leven onder de agrarische ondernemers, dienen deze eerst in beeld te worden gebracht. Dit kan met gebruikmaking van o.a. enquêtes welke door ZLTO en gemeente zijn gehouden. ZLTO neemt hierin het voortouw. Voorts is een groot deel, zo niet het grootste deel, van de VAB's particulier bezit zonder agrarische bedrijf of achtergrond. Het peilen van de ambities bij deze groep kan door bijvoorbeeld gebruik te maken van kennis bij makelaars en bij de gemeente Moerdijk. De gemeente zal hierin het voortouw nemen om deze groepen te vragen naar de ambities ten aanzien van het gebruik van VAB's.

Doordat ontwikkelingen nu niet binnen het bestemmingsplan geregeld zijn, duren procedures lang. De afwegingen moet wederom worden gemaakt bij de vraag: wat is flexibel? Communicatie tussen gemeente en bewoners/ondernemers kan worden verbeterd door het instellen van een klankbordgroep parallel aan het opstellen van het bestemmingsplan. Om te weten hoe burgers de communicatie vanuit de gemeente ervaren, zouden eigenlijk mensen met ervaring moeten worden aangesproken. Bijvoorbeeld burgers die een afwijzing van een vergunning hebben gekregen of in contact zijn gekomen met de handhavende taak van de gemeente. Dit kan dan ook meteen worden opgepakt. Aangezien het bestemmingsplan wordt herzien is aansluiten bij het opstellen hiervan, door middel van deelname aan een specifieke klankbordgroep, een van de acties.

Actie	Wie	Planning
Inventariseren ambities onder andere inzake vrijkomende agrarische bebouwing	<ul style="list-style-type: none">• ZLTO• Particuliere woningbezitters• Gemeente Moerdijk (Eelke de Rooij)	2 ^e kwartaal 2015

Actie	Wie	Planning
Communicatie tussen gemeente en bewoners/ondernemers verbeteren t.a.v. mogelijkheden VAB	<ul style="list-style-type: none">• Gemeente Moerdijk• Burgers met ervaring op het gebied van afgewezen aanvraag of handhaving	Vanaf heden
Huidige VAB regels actualiseren met voldoende ruimte	<ul style="list-style-type: none">• Gemeente Moerdijk• Klankbordgroep	2 ^e kwartaal 2015

5.4.2 ONTWIKKELINGEN BINNEN DE AGRARISCHE SECTOR EN INNOVATIE

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

De kwaliteit van het buitengebied voor de agrarische sector is onmiskenbaar groot en opgave is om dit voor de toekomst te waarborgen. Wat heeft de agrarische sector nodig om in de toekomst die belangrijke rol te kunnen blijven vervullen? Door ontwikkelingen is er onder andere behoefte aan nieuwe, andere voorzieningen en bebouwing waarmee agrariërs kunnen werken. Zo worden o.a. stalrichting maar ook de stalhoogte bepaald door regelgeving uit oogpunt van dierenwelzijn en milieuhygiëne (o.a. Besluit huisvesting veehouderij). Agrariërs geven aan dat het voor hen moeilijk is om met deze nieuwe ontwikkelingen mee te gaan vanwege de beperkte ruimte die zij daar in het bestemmingsplan voor krijgen. De eisen aan ruimtelijke inpassing en de bouw van bedrijven en loodsen schiet soms door. Kwaliteitseisen zijn goed, maar moeten wel functioneel en uitvoerbaar zijn.

Bij de ontwikkelingen binnen de agrarische sector hoort ook het inschakelen van seizoenarbeiders en arbeidsmigranten. Tijdelijke huisvesting arbeidsmigranten is noodzakelijk. Hoe en waar deze zich vestigen is en blijft een aandachtspunt.

Kaders en uitgangspunten

Het bestemmingsplan is het belangrijkste kader waarbinnen de ontwikkelingen binnen moeten passen. Daarnaast is er ook regelgeving wat uit dierenwelzijn en milieuhygiëne voortkomt.

Ambitie

Agrariërs willen en kunnen meegroeien met de ontwikkelingen binnen de

agrarische sector. Zij houden hierbij rekening met omliggende functies en de kwaliteiten van het buitengebied.

Uitvoeringsagenda

Als oplossingsrichting wordt met name de mogelijkheden in het bestemmingsplan gezien. Betrokkenheid bij het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan zou discrepantie in de toekomst kunnen voorkomen. Ook ontbreekt het, vanwege de talrijke wijzigingen van regelgeving van rijkswege, soms aan de juiste, specifieke kennis van regelgeving op het gebied van systemen, dierenwelzijn en productie om hier op adequate wijze rekening mee te kunnen houden. Daarom is een periodiek overleg met ZLTO op dit punt zinvol. Er bestaat al een (bestuurlijk) economisch overleg met ZLTO vanuit de gemeente. Op die agenda kan dit worden besproken. Zo kunnen de gemeentelijke omgevingseisen meer aansluiten bij de eisen die uit andere hoofde aan de agrarische ondernemers worden gesteld om zodoende toekomstbestendiger te worden. Dit punt wordt tevens meegenomen in de vorige uitdaging bij 'invulling geven aan een klankbordgroep ter ondersteuning aanpassen van het bestemmingsplan.'

Actie	Wie	Planning
Invulling geven aan klankbordgroep t.b.v. ondersteuning opstellen bestemmingsplan	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Moerdijk (Eelke de Rooij) • Inwoners (Barbara Rubbens, Wim Rijnart, Huibert Knook) • ZLTO 	2 ^e kwartaal 2015

5.4.3 TOLERANTIE EN WEDERZIJDIG RESPECT (AGRARIËR-BEWONER)

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

Tolerantie tussen agrarische ondernemers en bewoners is belangrijk. Agrariërs hebben ruimte nodig om te ondernemen, maken geluid, houden dieren en bemesten de grond met als mogelijk gevolg stankoverlast. De agrarische bedrijvigheid zorgt voor verkeersbewegingen in de vorm van tractoren en combinaties of aan en afvoer van vrachtverkeer. Deze activiteiten staan soms haaks op de wensen van bewoners die rustig willen wonen en leven in het buitengebied. Wederzijds respect is en blijft van groot belang voor alle partijen. Er is voornamelijk weinig begrip vanuit de 'nieuwe' bewoners in het

buitengebied voor de aspecten die het wonen in een agrarisch buitengebied met zich meebrengt. Daarbij hoort men de stem van de klagende bewoner en niet de stem van de tevreden bewoner, die spreekt namelijk niet. Het spreekwoord luidt immers 'onbekend maakt onbemind'.

Kaders en uitgangspunten

De algemeen gebruikelijk normen en waarden.

Ambitie

In dialoog blijven en bij ontwikkelingen en uitbreidingen de omgeving informeren en betrekken. Hierdoor kunnen zowel nu als in de toekomst agrariërs en bewoners met wederzijds respect in het buitengebied blijven wonen en werken. Tevens de bekendheid van het boerenbedrijf vergroten ('product buitengebied Moerdijk') en zodat wederzijds begrip en ruimte voor gesprek ontstaat.

Uitvoeringsagenda

Er zijn meerdere oplossingsrichtingen bedacht die tolerantie en wederzijds respect kunnen bevorderen. Meer samenwerken en contacten tussen agrariërs en bewoners is één van de richtingen. De afstand tussen burens en agrariër en bewoner verkleinen: waarom boert een boer zoals hij boert en waarom wonen zijn/haar burens in het buitengebied. Hierdoor weet men van elkaar wat men kan verwachten en wie men er op aan kan spreken. Dit zou onder andere kunnen door open dagen te organiseren: thuis bij de boer, tour du boer, boerderijdagen. Denk hierbij ook aan combinaties met andere bedrijven (evt. buiten de eigen sector) en met kunst, culinair en kinderen. Zo is er al de Appelplukdag, waar mensen hun eigen appels bij de boer kunnen plukken. Om de verbinding naar het onderwijs te leggen, kan er binnen de gemeente in de reguliere contacten met bijvoorbeeld schoolbesturen van basisonderwijs, hierin worden geschakeld. Er dient hiervoor allereerst een platform te worden gecreëerd om de verschillende partijen bij elkaar te brengen.

Ook wordt er gedacht aan een intensievere samenwerking tussen agrarische ondernemer en niet agrarisch ondernemer. "De boer produceert

wortelen, levert deze aan de lokale bakker die er volgens de 'lokale' worteltaart van maakt en deze verkoopt aan bewoners van Moerdijk.”

Een volgende oplossingsrichting is het inzetten van (social) media om activiteiten van agrariërs bekend te maken. Agrariërs melden hier welke activiteiten zij wanneer ondernemen (zaaien, vervoeren, oogsten). Door hier meer bekendheid aan te geven weten mensen wat ze kunnen verwachten. Dit zou via een activiteitenkalender, redactioneel artikel in de Moerdijkse Bode of sociale media kunnen. Ook het verslag doen achteraf van een dergelijke activiteit hoort daarbij. Belangrijk hierbij is ook dat ondernemers, activiteiten en 'het buitengebied Moerdijk' ook daadwerkelijk gevonden kan worden via het internet. Het ontsluiten of aan elkaar koppelen van reeds bestaande internetsites in bijvoorbeeld een 'koepel'- of verzamelpagina voor het buitengebied Moerdijk, zal de kans vergroten om gevonden te worden. Vergelijkbaar met het principe van een 'startpagina' waarin ondernemers, activiteiten, verenigingen etc. bij elkaar staan om van daaruit door te klikken naar individuele webpagina's. Een handige internetondernemer zou in dit gat kunnen springen.

Het beter inlichten van nieuwe bewoners van het buitengebied, zodat zij beter weten wat zij kunnen verwachten, is ook een oplossingsrichting. Hierbij wordt aan een taak voor de makelaars binnen Moerdijk in samenwerking met de ZLTO gedacht. Door makelaars bekender te maken met de voor- en nadelen van wonen in het buitengebied zijn zij beter in staat om ook potentiële kopers hierover in te lichten. Makelaars zouden betere voorlichting moeten kunnen geven over wat wonen in het buitengebied, buiten de voordelen, nog meer met zich meebrengt. Dit kan dan goed gekoppeld worden aan het geven van informatie of het peilen van de mogelijkheden voor het gebruik van VAB's (koppeling met uitdaging 'Mogelijkheden voor niet-agrarische activiteiten'). De ZLTO als belangenvertegenwoordiger van de agrarische sector kan hier een rol in spelen en samen met de makelaars standaard documentatie voor ontwikkelen.

Actie	Wie	Planning
Open dag organiseren bij het boerenbedrijf. Combinatie zoeken met diverse bedrijven: bijv. kunst, culinair en kinderen	<ul style="list-style-type: none"> • Agrariërs • ZLTO: afdeling PR • Bewoners 	Nader te bepalen
Inzet van media om activiteiten van boeren aan te kondigen en verslag te doen achteraf van activiteiten (aansluiten bij bestaande mogelijkheden)	<ul style="list-style-type: none"> • Agrariërs • ZLTO: afdeling PR • Internetondernemers 	Nader te bepalen
Makelaars beter inlichten	<ul style="list-style-type: none"> • ZLTO • Makelaars 	Nader te bepalen

5.5 Thema Landschap & duurzaamheid

De volgende uitdagingen zijn binnen dit thema uitgewerkt:

- Behouden en versterken van de natuur, ecologie en het groen;
- Duurzame energie.

5.5.1 BEHOUDEN EN VERSTERKEN VAN DE NATUUR, ECOLOGIE EN HET GROEN

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

Het huidige landschap, de natuur, de flora en fauna, wordt als een kwaliteit ervaren, de bewoners en gebruikers van het buitengebied herkennen en onderkennen de kwaliteiten van het landschap. Een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling moet dat niet verstoren. Er is op dit moment geen actueel toetsings- of referentiekader voor ruimtelijke ontwikkelingen in relatie tot natuur- en groenontwikkeling.

“Er zijn leuke gebieden in het buitengebied waar je heel zuinig op moet zijn”

De aanwezigen hebben aangegeven dat er behoefte is aan een integraal kader met betrekking tot de kwaliteit van het buitengebied. Een kader waarin de kwaliteiten van het landschap duidelijk vastgelegd zijn en waarin de verschillen benoemd worden die binnen het buitengebied aanwezig zijn.

Een vraag die hier naar boven komt, en waar discussie over is geweest is: wat is nu die kwaliteit? Is dit voor iedereen hetzelfde of heeft iedereen hier eigen ideeën over.

Kaders en uitgangspunten

Visie Buitengebied en het Landschapskwaliteitsplan.

Ambitie

Kwaliteitsverbetering, versterking van het landschap, de bomen en de EHS.

Vernieuwen, behouden, onderhouden en het toevoegen van kwaliteit aan het buitengebied. Ontwikkelingen moeten kunnen, maar ze moeten wel kwaliteit toevoegen. De ambitie is om hier een integraal kader voor te hebben. Een kader waarin de kwaliteiten van het landschap duidelijk zijn gemaakt. Wat zijn de landschappelijke kwaliteitsverschillen in de gemeente en hoe zijn ze te benutten, te koppelen als kans bij een ontwikkeling. De kansen op kleine schaal benutten niet omdat het moet, maar omdat ze het willen.

Uitvoeringsagenda

Het bepalen van de landschapskwaliteiten en de kansen die dit geeft voor kleine en grotere ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied wordt als een oplossingsrichting gezien. Landschapskwaliteiten kunnen bovendien ook betrekking hebben op versterking en instandhouding van de biodiversiteit of kleine landschapselementen. De beste mogelijkheid om hier invulling aan te geven is aansluiten bij de klankbordgroep die opgesteld wordt ten behoeve van het opstellen van het bestemmingsplan.

Er zijn binnen de gemeente Moerdijk diverse mogelijkheden om te investeren in het landschap als tegenprestatie voor een ontwikkeling, zowel door overheid als particulier. Enerzijds bestaan er de compensatiegelden EHS, anderzijds wordt er gewerkt aan fondsvorming. Door hier meer bekendheid aan te geven kunnen/gaan meer mensen hier gebruik van maken. Er moet op dit punt duidelijke communicatie met initiatiefnemers

zijn, wat er kan en wat daarvoor gedaan moet worden.

Actie	Wie	Planning
Invulling geven aan klankbordgroep t.b.v. ondersteuning opstellen bestemmingsplan	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Moerdijk (Eelke de Rooij) Bewoners 	2 ^e kwartaal 2015
Inzichtelijk maken hoe eigenaren en initiatiefnemers als investering in kwaliteit kunnen bijdragen aan het onderhoud van het bestaande landschap en natuur. Wat zijn de mogelijkheden en wat staat hier tegenover	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Moerdijk Ondernemers 	4 ^e kwartaal 2015
Mogelijkheden aanwending compensatiegelden en fondsvorming bekend maken	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Moerdijk Brabants landschap Ondernemers 	2 ^e kwartaal 2015

5.5.2 DUURZAME ENERGIE IN HET BUITENGEBIED OP DE KAART ZETTEN

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

Duurzame energie is een manier van energie opwekken en verbruiken waar in de toekomst steeds meer gebruik van gemaakt zal worden. Tot op heden wordt er in het buitengebied van Moerdijk op kleine schaal gebruik gemaakt van duurzame energie. Om duurzaamheid op de kaart te krijgen en uit te breiden in het buitengebied moeten verschillende partijen in beweging komen. Het organiserend vermogen om de verschillende partijen in beweging te krijgen ontbreekt. Energiek Moerdijk probeert dit onder andere op de kaart te zetten. Kennis over de verschillende mogelijkheden omtrent duurzame energie is ook niet bij alle bewoners en ondernemers aanwezig (bio-based, zon, wind, sociale energie, kringloop). Daarbij hebben de bewoners/ondernemers in het buitengebied vaak alleen de lasten van duurzame energie ontwikkelingen, meest kenmerkende is de visuele overlast van windmolens. De lusten gaan naar derde partij die niet verbonden is met de plek of zelfs de gemeente Moerdijk.

Kaders en uitgangspunten

De Paraplunota Leefomgeving:

- Het terugdringen van onnodig energieverbruik;
- Voor de resterende behoefte zoveel mogelijk inzetten op duurzame energie;
- Efficiënt (her)gebruik van fossiele bronnen.

De gemeente zet in op het bevorderen van duurzame energie, waaronder windenergie. De huidige turbines hebben in totaal een capaciteit van circa 20MW, wat neerkomt op circa 7% van het huidige energieverbruik in de gemeente Moerdijk. Ook zijn er nog steeds ontwikkelingen gaande omtrent nieuwe turbines. Er wordt gewerkt aan het verhogen van het rendement, maar ook aan het verminderen van de effecten op de omgeving (geluid, slagschaduw, e.d.).

Ook wordt er in de Paraplunota Leefomgeving specifiek ingegaan op het bio-energie in het buitengebied: Steeds meer veehouderijen of groenafvalverzamelaars vragen vergunningen aan voor het exploiteren van een biovergistinginstallatie. De tendens is om grotere biovergistinginstallaties te exploiteren, omdat kleine biovergisters bijna niet rendabel zijn.

Ambitie

Er wordt in het buitengebied meer gebruik gemaakt van duurzame energie. Dit is niet alleen windenergie maar ook zonne-energie, er is een bio-based economy ontstaan. Voor wat betreft het opwekken van duurzame energie wordt gebruik gemaakt van vormen die het karakter van het landschap niet aantasten. Er is nog steeds veel aandacht voor de kwaliteiten van de natuur en de ecologische hoofdstructuren.

Meer rendement van duurzame energie koppelen aan de plek en aan hen die de lasten er het meest van ondervinden. De lusten en de lasten beter aan elkaar koppelen.

Uitvoeringsagenda

De opbrengsten van de grootschalige duurzame energieprojecten moet binnen de eigen gemeenschap/regio landen. Het maatschappelijk verdienmodel o.g.v. windsociaal en bio-based economie moet verder lokaal, uitgewerkt worden. 'Grond en geld' in de regio behouden i.p.v. weg laten vloeien. Om meer gebruik te maken van duurzame energie in het buitengebied is een centrale uitvoeringsinstantie nodig: Energiek Moerdijk vervult die rol

binnen de gemeente Moerdijk. Het concreet verbinden van de verschillende partijen die zich bezig (willen) houden met duurzame energie is een van de genoemde oplossingsrichtingen. Hierbij zou een brainstormsessie met bewoners en ondernemers van Moerdijk over duurzame energie een eerste stap in de goede richting zijn.

Ook in het verbreden van kennis over duurzame energie liggen kansen. Hier zou samenwerking gezocht kunnen worden met scholen in de omgeving. Studenten zouden mogelijkheden kunnen onderzoeken.

Goede praktijkvoorbeelden zijn het maken van spaanplaten van het restafval van de aubergines. Wellicht een brainstormsessie met ondernemers over hoe zij collega's, burgers, bewoners en andere ondernemers kunnen helpen om zelf duurzamer te leven/ondernemen. Zo kunnen de mensen die veel kennis hebben over duurzame energie dit ook delen. Regionaal lopen hier in samenwerking met Energiek Moerdijk al initiatieven, waaronder binnen Waterpoort.

Er zijn binnen Nederland en Europa vele verschillende subsidiemogelijkheden voor duurzame energie. Er zou onderzoek/inventarisatie gedaan kunnen worden naar al die verschillende subsidiemogelijkheden.

Actie	Wie	Planning
Brainstormsessie duurzame energie	<ul style="list-style-type: none">• Energiek Moerdijk• Gemeente Moerdijk• Waterpoort• Bewoners• Ondernemers	2 ^e kwartaal 2015
Werkgroep vinden per kern voor duurzaam ondernemen	<ul style="list-style-type: none">• Energiek Moerdijk• Gemeente Moerdijk• Bewoners• Ondernemers• ZLTO	2 ^e kwartaal 2015
Kennis verbreden over duurzame energie	<ul style="list-style-type: none">• Energiek Moerdijk	Nader te bepalen

Actie	Wie	Planning
Uitwerken maatschappelijk verdienmodel voor duurzame energie en investeringen	• Energiek Moerdijk	Nader te bepalen
(Europese) subsidies op het gebied van duurzame energie in kaart brengen	• Nader te bepalen	Nader te bepalen

5.6 Thema Wonen & leven

De volgende uitdagingen zijn uitgewerkt binnen dit thema:

- Goede kwaliteit van de leefomgeving (invloeden van buitenaf);
- Samen schoonhouden van het buitengebied;
- Doelmatigheid van regelgeving;
- Ouder worden in het buitengebied;
- Goede kwaliteit van het internet.

5.6.1 GOEDE KWALITEIT VAN DE LEEFOMGEVING (INVLOEDEN VAN BUITENAF)

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

In en rondom Moerdijk zijn veel industrieterreinen en windmolenparken. Het Zeehaven- en Industrieterrein Moerdijk is een gebied met de sectoren chemie, procesindustrie en logistiek. De toenemende industrie bij de gemeentegrenzen en aan de grenzen van het buitengebied heeft invloed op de leefbaarheid in het buitengebied. Het buitengebied heeft door deze ontwikkelingen aan de grenzen van het gebied 'last' van onder andere doorvoer door vrachtverkeer, af- en aanrijden van personenverkeer en grootschalige projecten in de vorm van windenergiemolens. Hierdoor wordt hinder van deze activiteiten op het buitengebied Moerdijk geprojecteerd. Het buitengebied Moerdijk heeft hier wel de 'lasten' van, maar niet de 'lusten'. Het landbouwverkeer en de vrachtwagens geven overlast door onder andere trillingen en te snel rijden (zie thema verkeer). Het gaat concreet om ontwikkelingen bij het Agro Food Cluster (AFC) en de windmolens bij Halderberge en Etten-Leur.

Gebruikers van het buitengebied Moerdijk vinden het met name vervelend

dat zij vaak niet op de hoogte worden gesteld van de ontwikkelingen die plaatsvinden buiten de gemeentegrenzen.

Kaders en uitgangspunten

De gemeente Moerdijk, de provincie Noord-Brabant en het Havenschap Moerdijk hebben de Havenstrategie Moerdijk 2030 opgesteld voor de toekomstige positie van het zeehaven- en industrieterrein Moerdijk. Het betreft een visie en uitvoeringsagenda voor de haven zelf, maar ook voor haar omgeving.

Ambitie

Geen toename van de overlast aan de gemeente grenzen. Mochten de ontwikkelingen er wel zijn, dan is goede communicatie hierover gewenst.

Uitvoeringsagenda

Met betrekking tot de industrieterreinen en windmolens buiten de gemeentegrenzen is er de wens om meer te overleggen zodat eenieder goed op de hoogte is van de ontwikkelingen die gaande zijn. In het kader van kerngericht werken wordt onderzocht hoe de communicatie over dit soort ontwikkelingen beter op elkaar afgestemd kan worden. Goede contacten tussen de gemeente Moerdijk en haar buurgemeenten is hierbij essentieel. Dat is een continu proces.

Actie	Wie	Planning
De communicatie omtrent ontwikkelingen (bijvoorbeeld industrie en windmolens) in buurgemeenten verbeteren.	• Gemeente Moerdijk • Bewoners	Vanaf heden

5.6.2 SAMEN SCHOONHOUDEN VAN HET BUITENGEBIED

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

De gebruikers van het buitengebied storen zich aan de verrommeling van het buitengebied, het zwerfafval en aan de mensen die afval illegaal storten in het buitengebied. Het tast de uitstraling van het buitengebied aan en is

slecht voor het milieu en de flora en fauna. Ook zijn er diverse schadelijke plantensoorten die bijdragen aan de verrommeling van het buitengebied, bijvoorbeeld akkerdistels en Jacobskruiskruid.

Om afvalscheiding te verbeteren heeft de gemeente Moerdijk overwogen om diftar in te voeren. Bewoners vermoeden dat met de komst van diftar afvalstort duurder zal worden waardoor illegale stort toeneemt. Staatsbos-beheer heeft aangegeven dat de ervaring leert dat de invoering van diftar geen stijging laten zien in het zwerfval. Hoewel het nog lang niet zeker is of er diftar wordt ingevoerd in de gemeente Moerdijk, staan de bewoners van het buitengebied hier sceptisch tegenover.

Kaders en uitgangspunten

Betreffende de schadelijke plantensoorten waren er regels hiervoor opgenomen in de provinciale Verordening ruimte. Deze regel verplichtte eigenaren deze soorten te bestrijden. Deze verordening is in het najaar van 2014 komen te vervallen.

Betreffende de invoering van diftar heeft de gemeente nog geen besluit genomen, en ook nog geen termijn vastgesteld wanneer dit al dan niet ingevoerd wordt. Het signaal dat diverse partijen afgeven wordt meegenomen in

Afsluiting: Moerdijk schoon de lente in!

Geplaast: 11-4-2014

Het voorjaar is van start en de gemeente Moerdijk is weer een stuk opgeschoond de laatste weken. In totaal hebben ruim 1.250 supporters van schoon zich ingezet voor een schone leefomgeving in de gemeente Moerdijk!

Speeluintjes, hockeyvereniging en de zeekadetten gingen al van start tijdens de landelijke Opschoondag op 29 maart 2014. In de periode daarna zijn verschillende basisscholen actief aan de slag gegaan met het schoonmaken van de buurt. Basisscholen het Palet, de Rietvest en het Bastion gaan/gingen aan de slag in Klundert, het Kompas in Heijningen, de Regenboog en de Arenberg in Zevenbergen en de Sint Jozef in Noordhoek. De Julianaschool in Fijnaart staat als laatste in de startblokken.

Supporters in Fijnaart

Wethouder Jaap Kamp sluit op woensdag 16 april samen met hun 160 leerlingen de schoonmaakactie "Moerdijk Schoon de Lente in!" af op de Julianaschool in Fijnaart. Theaterduo Zjost zal de kennis van de leerlingen testen tijdens een quiz. Voordat de leerlingen aan de slag gaan worden zij opgewarmd met een rondje schoonmaakgymnastiek.

Neem het stokje over

Deze 1.250 supporters hebben laten zien dat ze schoon echt belangrijk vinden, dat heeft een aanstekelijk effect. Wil jij ook laten zien hoe belangrijk een schone leefomgeving voor jou is. Neem het stokje over en wordt ook supporter, kijk op de website van supporter van schoon voor meer informatie: www.supportervanschoon.nl

de afweging betreft de invoering van diftar. Wel heeft de gemeente besloten om de duobak te vervangen door twee afzonderlijke containers.

Ambitie

Een schoon buitengebied, niet verrommeld met zwerfvuil (inclusief illegale storten) en ongewenste planten en diersoorten.

Uitvoeringsagenda

Er zijn meerdere oplossingsrichtingen besproken voor het schoonhouden van het buitengebied. Een van de eerste stappen is het actief melden van illegale stort en overdadig zwerfafval zodat de gemeente hier inzicht in krijgt en hierop actie kan ondernemen. Via internet en de BuitenBeter-app kan er gemakkelijk een melding worden gemaakt. Met deze applicatie kunnen mensen eenvoudig en snel problemen, irritaties en verbeteringen over de openbare ruimte melden bij de gemeente. Veel mensen zijn nog niet op de hoogte van het bestaan van deze applicatie. De BuitenBeter-app zou (in het buitengebied) gepromoot kunnen worden zodat mensen hier gebruik van gaan maken. De concrete actie nadat er melding is gedaan via de BuitenBeter-app door de gemeente wordt steeds beter. Hier zijn nog wel enkele verbeterpunten aangezien het nog nieuw is. Ook bellen, mailen en langskomen hiervoor bij de gemeente kan nog steeds.

Een andere kans is het betrekken van het onderwijs bij het belang van het schoonhouden van het buitengebied. Dit effect is tweeledig: aan de ene kant kunnen kinderen milieubewuster worden gemaakt door voorlichtingen over de consequenties van zwerfafval en aan de andere kant zouden zij kunnen helpen het buitengebied schoner te houden/maken met collectieve 'schoonmaakmiddagen' o.i.d. waarop ook andere organisaties, bedrijven en instellingen op aan zouden kunnen sluiten. We kennen in Moerdijk al de themaweek "Moerdijk schoon de lente in!". Mogelijk kan deze week benut worden.

Actie	Wie	Planning
Bekendheid geven aan de mogelijkheden van meldingen doen van illegaal storten. Bijvoorbeeld door het promoten van de BuitenBeter-app	<ul style="list-style-type: none">Gemeente MoerdijkBewoners	Nader te bepalen

Actie	Wie	Planning
Melden van illegale stort en zwerfvuil	• Bewoners	Vanaf heden
Nakomen meldingen die gedaan worden én evalueren van de door gemeente aangeboden middelen voor het doen van meldingen	• Gemeente Moerdijk	Nader te bepalen
Voorlichting geven op scholen. Eventueel acties vanuit scholen op touw zetten met 'schoonmaakmiddagen' o.i.d.	• Gemeente Moerdijk • Scholen	Nader te bepalen
Communiceren over de eventuele invoering van Diftar	• Gemeente Moerdijk	Nader te bepalen

5.6.3 DOELMATIGHEID VAN REGELGEVING

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

De regelgeving voor aan- en bijgebouwen wordt als knellend ervaren. Hierdoor is er weinig mogelijk in het buitengebied terwijl er juist veel fysieke ruimte is. De wens is er dat er meer ruimte komt voor kleine bouwwerken. Hierbij wordt gedacht aan de mogelijkheden om dierhokken, veranda's, blokhutten en prielen te realiseren. Hier speelt wel weer een 'dilemma'. Men wil meer ruimte voor aan- en bijgebouwen maar moet ook goed nadenken welke consequenties dat heeft. Wordt bij de ene persoon een blokhut toegestaan dan schept dit een precedent. Waar ligt op een gegeven moment dan de grens?

Kaders en uitgangspunten

Er zijn geen specifieke kaders aan te wijzen voor 'doelmatigheid van regelgeving' anders dan de reguliere toetsingskaders voor ruimtelijke ontwikkelingen als het bestemmingsplan buitengebied (en in de toekomst het landschapskwaliteitsplan) en de provinciale Verordening ruimte, en algemeen geldende voorschriften voor het verlenen van vergunningen als de Wabo. Gemeentelijk beleid wordt tevens verwoord in beleidsdocumenten als de

Paraplunota's Economisch Klimaat, Leefomgeving en Maatschappij.

Ambitie

Meer flexibiliteit in de regelgeving en een meedenkende houding vanuit de gemeente. Doelmatigheid in vergunningverlening.

Uitvoeringsagenda

Ook hier geldt in eerste instantie actief participeren in het bestemmingsplan-proces als eerste actie omdat hier de eerste stappen gezet kunnen worden met betrekking tot doelmatigheid.

Actie	Wie	Planning
Onderzoeken in welke mate regelgeving doelmatig is	• Bewoners	Nader te bepalen
Invoering geven aan klankbordgroep t.b.v. ondersteuning opstellen bestemmingsplan	• Gemeente Moerdijk • Bewoners	2 ^e kwartaal 2015

5.6.4 OUDER WORDEN IN HET BUITENGEBIED

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

Doordat de bevolking steeds ouder wordt en er sprake is van toenemende vergrijzing, moet er in het buitengebied rekening gehouden worden met de behoeften van deze bevolkingsgroep. Het is geen vraagstuk dat nu direct de prioriteit lijkt te hebben, maar er moet met het oog op de toekomst wel op geanticipeerd worden. Door de grotere afstand die woningen in het buitengebied hebben tot de basisvoorzieningen is het lastiger voor ouderen om er te blijven wonen. Ook zijn sociale contacten en vereenzaming voor ouderen aandachtspunten. Omdat men in het buitengebied verder uit elkaar woont, is de signaalfunctie soms wat minder.

Hoewel er vele mogelijkheden zijn ter ondersteuning van ouder worden in het buitengebied, zijn deze mogelijkheden niet bij iedereen bekend. In de dorpskernen lijken deze mogelijkheden toegankelijker door de nabijheid, ouderen weten elkaar hier beter te vinden en zijn beter op de hoogte van de diverse mogelijkheden.

Hoe meer mensen zich verbonden voelen tot de naastliggende kern hoe langer zij in hun huidige huis blijven wonen; er is een onderscheid tussen ouderen die zich verbonden voelen met de naastliggende kern en die, die zich niet verbonden voelen tot de kern. De eerste groep wil graag gebruik maken van voorzieningen van deze kern. De tweede groep zal eerder wegtrekken uit het buitengebied en terug gaan naar de (grote) stad. De eerste groep kan je dus door middel van verschillende voorzieningen ondersteunen in het langer zelfstandig blijven wonen.

Kaders en uitgangspunten

In Moerdijk lopen meerdere initiatieven met betrekking tot zorg en welzijn van ouderen. Ouderen en mantelzorgers weten Surplus (naast zorg ook opbouwwerk, ouderenwerk, maatschappelijk werk, jongerenwerk, sociaalraadslidenwerk en de vrijwilligerscentrale), Hoom, Brabantse Waard, MEE en andere organisaties steeds beter te vinden voor ondersteuning van hun zorg- en welzijnsbehoeften. De huisarts en de wijkzuster zijn hierin de meest belangrijke signaleerders (spin in het web). Ook het WMO-loket in het gemeentehuis en het project Samen is Wijs (wat informatieve huisbezoeken biedt aan 50+ers) hebben een belangrijke preventieve functie. Technische mogelijkheden op het gebied van personalalarmeringhuisautomatisering (domatica) en digitale communicatie systemen (zoals IRIS) worden steeds belangrijker zodat de ouderen langer thuis kunnen blijven wonen. Ook worden er steeds meer faciliteiten ontwikkeld op het gebied van dagbesteding (Pluspunten, Sportcoaches, Zomerscholen) en maaltijdendiensten (Menu Surplus, Tafeltje Dekje). Tot slot worden er steeds meer initiatieven ontplooid door groepen vrijwilligers waar ouderen een beroep op kunnen doen zoals Buurtlink en Hulp in Praktijk (HIP). Ook zijn er allerhande clubs waarbij ouderen zich kunnen aansluiten zoals De Zonnebloem, de Seniorenraden en verenigingen, tuin-, fiets- en wandelclubs. Al deze welzijn- en zorgdiensten zijn zowel beschikbaar voor het buitengebied als voor de kernen. Er is echter aangegeven dat ouderen in het buitengebied nog onvoldoende gebruik maken van deze voorzieningen. Het kost soms ook meer energie en moeite om aan te sluiten.

Ambitie

Ouderen hebben voldoende mogelijkheden om oud te worden in het buitengebied. Ondersteuning en faciliteren in de vorm van zorg aan huis, bereikbaarheid van zorg- en welzijnsvoorzieningen verschillende diensten en goede huiselijke voorzieningen zijn aanwezig.

Uitvoeringsagenda

Ook bij deze uitdaging zijn meerdere concrete oplossingsrichtingen benoemd. Zo is vanuit Hoom aangegeven dat er al veel mogelijkheden zijn met betrekking tot mantelzorgondersteuning maar dat deze bij veel mensen onbekend zijn. In de kernen worden meerdere malen per jaar ouderbijeenkomsten georganiseerd. De ouderen uit het buitengebied kunnen hierbij aansluiten, de vraag is of dit voldoende gebeurt. Aangegeven wordt ook dat de informatievoorziening in zijn geheel beter zou kunnen in het buitengebied. De website van de gemeente wordt hier ook aangestipt. Deze zou duidelijker kunnen, een specifieke zoekfunctie voor vraagstukken omtrent ouderen. Ook de Moerdijkse Bode wordt genoemd als informatiebron voor mensen wonend in het buitengebied.

In deze tijden is er ook zeer veel mogelijk met internet. De bekendheid van verschillende internetdiensten vergroten zou het woongemak van ouderen kunnen verhogen doordat zij niet meer voor elke boodschap afhankelijk zijn van vervoersmogelijkheden.

Om inzicht te krijgen in de daadwerkelijke problemen zou er contact gezocht kunnen worden met huisartsen en zorginstellingen. Maar ook zouden sleutelpersonen kunnen worden ingezet om huisbezoeken te doen. Samen is Wijs verstuurt al eenmaal per jaar brief eruit naar alle inwoners van Moerdijk boven de vijftig jaar, waarin informatie wordt gegeven over diensten voor ouderen. Met de Senioren Adviesraad Moerdijk (SAM), een overkoepelende club die de gezamenlijke belangen behartigt van de Moerdijkse senioren, zou ook meer kennis en informatie mee kunnen worden uitgewisseld.

Actie	Wie	Planning
Signaleren van zorg en welzijnsvragen	• Wijkzuster	Vanaf heden
Bekendheid en samenwerking van zorg- en welzijnsinstellingen vergroten	• Surplus • Gemeente Moerdijk	Vanaf heden

5.6.5 GOEDE KWALITEIT VAN INTERNET

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

Veel buitengebieden in Nederland hebben een trage internetverbinding, zo ook in het buitengebied van Moerdijk. De oorzaak kan gezocht worden in de afstanden tot de centrales, de uitgestrektheid van het gebied, de relatief lage aansluitdichtheid en het relatief geringe aantal kabels. Dit heeft als gevolg dat er hoge aansluitkosten worden gerekend voor het aanleggen van glasvezel in relatie tot de betalende afnemers. Dit is een veelvoorkomend probleem in veel buitengebieden van Nederland. Dit maakt het echter niet minder vervelend voor de bewoners en ondernemers in het buitengebied van Moerdijk. In de huidige tijd, waarin men zeer afhankelijk is van internet, is een goede internetverbinding noodzakelijk.

Kaders en uitgangspunten

De verantwoordelijkheid voor internetverbindingen ligt bij internetproviders.

Ambitie

Kwalitatief goed en betaalbaar internet voor iedereen in het buitengebied.

Uitvoeringsagenda

Er zijn diverse oplossingsrichtingen naar voren gekomen. Er is bijvoorbeeld gesproken over het aanleggen van glasvezel. Hier zijn echter per huishouden hoge kosten aan verbonden. In gesprek gaan met internetaanbieders lijkt de meest haalbare eerst stap om te komen tot structurele oplossing. Andere alternatieven zijn kabel (indien beschikbaar), een schotel of met 3G/4G-netwerk door de lucht. Om inzicht te krijgen in de meest haalbare alternatieven zou er een gesprek aangegaan moeten worden met de internetaanbieders in Moerdijk.

Binnen de Regio West-Brabant heeft een bestuurlijke taskforce de ambitie om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor een regiodekkend breedbandnetwerk, met name in de buitengebieden. Verder loopt er op het bedrijventerrein Zwanengat/de Koekoek een pilot met ComInfra om een betaalbaar glasvezel-netwerk aan te leggen. De gemeente Moerdijk faciliteert deze pilot.

Gebruikers van internet in het buitengebied zijn zich over het algemeen bewust van de beperkingen en zijn hier ook realistisch in, kosten wegen vaak niet op tegen de baten. Wat wel als oplossing wordt gezien is alertheid van

de gemeente Moerdijk wanneer er andere werkzaamheden plaatsvinden (kabels/leidingen) die tegelijkertijd mogelijkheden zouden bieden voor verbetering van het internet in het buitengebied.

Actie	Wie	Planning
Gesprek aangaan met aanbieders voor de mogelijkheden	• Gemeente Moerdijk	Nader te bepalen
Alert zijn op uitvoeren van werkzaamheden die eventueel mogelijkheden bieden voor verbetering van internet	• Gemeente Moerdijk	Nader te bepalen

5.7 Thema Verkeer

De volgende uitdagingen zijn uitgewerkt binnen dit thema:

- Overlast zwaar vrachtverkeer;
- Mentaliteit van het doorgaand verkeer, bewoners en recreanten;
- Hoeveelheid sluipverkeer;
- Onderhoud en inrichting wegen.

5.7.1 OVERLAST ZWAAR VRACHTVERKEER

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

Vrachtwagens en landbouwverkeer worden steeds breder, groter en zwaarder. Hierdoor geven zij ook meer overlast. Er ontstaan steeds meer problemen bij het passeren van voertuigen en (te) krappe bochten. Ingrepen zoals wegversmallingen en obstakels zijn oplossingen om de snelheid van zwaar verkeer te verminderen, maar de vele agrariërs in het gebied kunnen met het vrachtverkeer deze obstakels bijna niet passeren. Er moet hier dus rekening gehouden worden met verschillende belangen. De inrichting van de weg is belemmerend voor het landbouwverkeer. Landbouwverkeer is niet alleen de oorzaak van de problemen, dat is ook het gebiedsvreemde/recreatief verkeer. Ook het gebruik van het navigatiesysteem is een oorzaak. Denk hierbij aan verouderde systemen en het instellen van een korte route (i.p.v. snelle route).

Kaders en uitgangspunten

In 2014 is gestart met het opstellen van een Aanpak landbouwverkeer binnen de gemeente Moerdijk. In dit kader wordt een praktisch plan opgesteld voor de aanpak van landbouwverkeer binnen de gemeente. In het plan worden beleidslijnen vastgelegd en wordt een uitvoeringsplan voor de komende 4 jaar opgenomen om te komen tot oplossingen voor knelpunten.

Om een goed beeld te krijgen van knelpunten die worden ervaren met betrekking tot landbouwverkeer voert de gemeente een uitgebreide inventarisatie uit. In december 2014 heeft de gemeente een avond voor agrariërs georganiseerd. Zij konden daarbij aangeven tegen welke knelpunten zij aanlopen bij hun bedrijfsvoering en welke mogelijke oplossingsrichtingen daarvoor voorhanden zijn. Om een volledig beeld te krijgen van de ervaren knelpunten zijn twee avonden georganiseerd waarbij de bewoners van de gemeente, en met name het landelijk gebied, is gevraagd naar ervaren knelpunten.

Na de inventarisatie, worden een visie en beleidslijnen opgesteld. Aan de hand hiervan worden oplossingsrichtingen bepaald en wordt hierin een prioritering aangebracht. Naar verwachting is het plan medio 2015 gereed. Voor besluitvorming vindt er nog terugkoppeling plaats met geïnteresseerde belanghebbenden.

Ambitie

Vermindering van de overlast van het zware doorgaande vrachtverkeer dat veel overlast veroorzaakt.

Uitvoeringsagenda

Er zijn meerdere oplossingsrichtingen besproken met betrekking tot de overlast van zwaar vrachtverkeer. Landbouw- en vrachtverkeer moet zich beter aan de snelheid houden, dat zou een groot deel van de overlast beperken. Eigenlijk heeft elke oplossing zowel zijn voor- als nadelen:

- Het instellen van eenrichtingsverkeer zou delen van het buitengebied

onaantrekkelijk maken voor vrachtverkeer. Dit werkt echter maar één kant op. Een ongewenst effect is dat eenrichtingsverkeerswegen vaak snelheid verhogend werken.

- Verkeersborden plaatsen met 'alleen toegankelijk voor bestemmingsverkeer'. Hierbij is handhaving van politie noodzakelijk, anders heeft deze maatregel weinig tot geen effect. Echter, dit verbod is voor politie nagenoeg niet te handhaven. Het effect van intensieve controle is vaak maar tijdelijk. Permanente controle door bijvoorbeeld flitspalen is een oplossing maar dit is zeer arbeidsintensief en kostbaar. Er is dan ook medewerking van het Openbaar Ministerie nodig. Zij bepalen of flitspalen geplaatst mogen worden. En dit is vaak alleen op locaties waar veel ongevallen gebeuren en veel te hard wordt gereden.
- Hoofdroutes duidelijk communiceren naar transportbedrijven met veel vrachtverkeerbewegingen. Omleidingen zouden een oplossing kunnen zijn als ze daardoor niet meer door het buitengebied hoeven te rijden.
- Onderzoeken welke bedrijven veel transportbewegingen hebben? Onderzoek wie specifiek voor overlast zwaar vrachtverkeer zorgen en doel gericht communiceren naar deze bedrijven.
- Betere voorlichting over de te volgen routes aan bedrijven zou ook een stap in de goede richting zijn.

Actie	Wie	Planning
Mogelijkheden onderzoeken naar het instellen van eenrichtingsverkeer voor vrachtverkeer instellen	<ul style="list-style-type: none">• Gemeente Moerdijk• Ondernemers• Bewoners	Nader te bepalen
Hoofdroutes duidelijk aangeven / communiceren naar transportbedrijven met veel vrachtverkeerbewegingen	<ul style="list-style-type: none">• Gemeente Moerdijk• Bedrijven	Nader te bepalen
Voorlichting/afstemming met bedrijven waar veel bestemmingsverkeer is	<ul style="list-style-type: none">• ZLTO• Ondernemers• Gemeente Moerdijk	Nader te bepalen

De acties die te maken hebben met landbouwverkeer en landbouw gerelateerd vrachtverkeer worden indien mogelijk meegenomen in het op te stellen plan voor landbouwverkeer.

5.7.2 MENTALITEIT VAN HET DOORGAAN VERKEER, BEWONERS EN RECREANTEN

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

Overheden en bedrijven investeren in wegen en techniek, maar er is meer nodig dan drempels, borden en controles alleen. Uit onderzoek blijkt dat ongeveer 90% van de verkeersongevallen wordt veroorzaakt door menselijk falen. Er is dus veel winst te behalen als het menselijk gedrag in het verkeer verbetert, als het bewustzijn van de verkeersdeelnemer wordt vergroot en gestimuleerd om zelf in actie te komen: meer innovatieve ideeën, meer samenwerking met ondernemers, onderwijs, overheden en omgeving, én een gedeelde verantwoordelijkheid.

De gemeente Moerdijk is al diverse jaren samen met VVN afdeling Moerdijk bezig om dit gedrag te verbeteren. Acties hierbij zijn het verkeersexamen voor basisschoolleerlingen, de zogenaamde BROEM-cursus voor ouderen, mediacampagnes en acties voor het voortgezet onderwijs. Daarnaast helpen de basisscholen en kinderopvang met het uitdragen van de verkeersveiligheid door verschillende activiteiten (bijvoorbeeld Streetwise) in het kader van het Brabants Verkeersveiligheids Label (BVL) en JONGleren in het verkeer. Verder is de gemeente bezig met het organiseren van een elektrische fietstraining en het samenstellen van een wijkactiepakket waarmee buurtbewoners de verkeersdeelnemers kunnen attenderen op de snelheid.

Het buitengebied kent overwegend lange wegen waar men makkelijk te snel rijdt. Dit geldt niet alleen voor gebiedsvreemd verkeer maar net zo goed voor bewoners, die precies weten waar ze te hard kunnen rijden. Het te snel rijden in het buitengebied zorgt voor onveilige situaties.

Recreatief verkeer veroorzaakt ook overlast op sommige punten. Wanneer motorrijders of motorclubs een dag op pad gaan, gaan zij vaak naar buitengebieden. Zo ook naar Moerdijk. De bewoners storen zich aan het vele motorverkeer dat zich in het buitengebied begeeft. Dit komt door de snelheid waar zij zich mee voortbewegen en het geluid dat de motoren maken.

Kaders en uitgangspunten

In 2015 wordt gestart met het opstellen van een verkeersveiligheidsplan aan de hand van de huidige beleidslijnen en acties, het knelpuntenoverzicht uit het oude Lokaal Mobiliteitsplan, input uit de gebiedsplannen en het beleid van de provincie.

Ambitie

Men is zich bewust van de snelheidslimieten in het buitengebied en houdt zich hier ook aan. Ook het gebiedsvreemd verkeer gedraagt zich netjes en volgens de regels in het buitengebied.

Uitvoeringsagenda

Als oplossing zijn voorlichtingscampagnes genoemd. Door voorlichtingscampagnes te geven worden mensen zich bewuster van de regels die in het buitengebied gelden. Deze campagnes zouden zich moeten richten op alle gebruikers van het buitengebied.

Afsluiten van bijvoorbeeld routes voor specifiek verkeer (motor/wielrenner) op bepaalde tijdstippen.

In het Limburgse Heuvelland heeft o.a. Gulpen-Wittem een maximum gesteld aan evenementenvergunningen voor m.n. toertochten per fiets, brommer, scooter, solex of motor door een maximum van 1 per weekeinde toe te staan. Voor (recreatieve) motorrijden werkt flitspalen bijvoorbeeld wel als snelheidsbeperking.

Actie	Wie	Planning
Voorlichting campagnes	<ul style="list-style-type: none">• ZLTO• Gemeente Moerdijk	3 ^e kwartaal 2015
Beperking recreatief verkeer	<ul style="list-style-type: none">• Ondernemers• Gemeente Moerdijk	Nader te bepalen

5.7.3 HOEVEELHEID SLUIPVERKEER, VOORNAMELIJK TIJDENS DE SPITS

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

Er is veel verkeer richting het zeehaven- en industrieterrein Moerdijk dat geen gebruik maakt van de reguliere toegangsroutes via de snelwegen. Het verkeer dat sluipt, is bekend met het gebied en maakt hierbij geen gebruik van navigatiesystemen. Het is een gewoonte geworden die lastig te door-

breken is. Het is een veelzijdig probleem dat overal anders wordt beleefd. Sluipverkeer wordt versterkt wanneer de reguliere toegangswegen de capaciteit niet aankunnen. Het precieze overzicht van de verkeersknelpunten zijn nog te onbekend (m.u.v. 'hot spots'). Vermoedelijk gaat het om sluipverkeer van de A16 en de A17.

Kaders en uitgangspunten

In 2015 wordt gestart met het opstellen van een verkeersveiligheidsplan aan de hand van de huidige beleidslijnen en acties, het knelpuntenoverzicht uit het oude Lokaal Mobiliteitsplan, input uit de gebiedsplannen en het beleid van de provincie.

Ambitie

Vermindering van de overlast door sluipverkeer en geen ongelukken door doorgaand vrachtverkeer en bestemmingsverkeer.

Uitvoeringsagenda

Er zijn diverse mogelijkheden genoemd die bij kunnen dragen aan vermindering van het sluipverkeer. Lastig punt hier is het feit dat vermindering van het sluipverkeer op de ene locatie bijna automatisch leidt tot een toename van het sluipverkeer op een andere locatie. Om sluipverkeer tegen te gaan wordt gedeeltelijke afsluiting van wegen (als mogelijke) oplossing aangedragen. Hierbij valt te denken aan wegafsluiting door middel van paaltjes, blokkers en bussluizen.

Actie	Wie	Planning
Verkeersstroming inventariseren (meten, evalueren, bewoners informeren over de verkeersstudies, het waarom laten weten).	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Moerdijk Bewoners Agrariërs 	4 ^e kwartaal 2015
Doseringsmaatregelen van verkeer vanaf Achterdijk bijvoorbeeld naar de A16. Ontmoedigen van tijdswinst.	<ul style="list-style-type: none"> Aansluiten bij gebiedsplannen Zevenbergen en Moerdijk 	Nader te bepalen

5.7.4 INRICHTING WEGEN

Achtergrondsituatie en probleemanalyse

Wegen worden hedendaags 'duurzaam veilig' ingericht en onderhouden. Volgens de oorspronkelijke Duurzaam Veilig visie wordt een inherent veilig verkeerssysteem bereikt door:

- De infrastructuur zo te ontwerpen dat ze aansluit bij de menselijke capaciteiten;
- Met voertuigmaatregelen de kwetsbare mens te beschermen en de rijtaak te vereenvoudigen;
- De mens goed opgeleid en geïnformeerd aan het verkeer deel te laten nemen en daar waar nodig te controleren.

Met deze geïntegreerde aanpak van de componenten 'mens', 'voertuig' en 'weg' wordt een duurzaam veilig wegverkeer nagestreefd. Voor de inrichting van wegen is concrete invulling gegeven aan Duurzaam Veilig onder andere in de CROW publicatie 116 'Handboek categorisering wegen op duurzaam veilige basis'. Deze publicatie bevat tabellen met functionele en operationele eisen voor de inrichting van wegen. Door middel van voorlichting worden wegbeheerders geïnformeerd over de vormgeving en inrichting van de verschillende wegcategorieën (gebiedsontsluitingswegen en toegangswegen).

Zowel de inrichting als het onderhoud van de wegen in het buitengebied veroorzaakt overlast. Er zijn beeldkwaliteitsplannen vastgesteld voor het onderhoud van wegen. Het maaibeeld omtrent bermen veroorzaakt gevaarlijke situaties. Hoog gras in de bermen zorgt voor onveilige situaties door slecht zicht. Ook worden de bermen vaak kapot gereden. Verkeersongelukken gebeuren door slecht zicht vanuit zijwegen op doorgaande wegen. Het passeren van landbouwverkeer op de smalle buitengebiedwegen is erg moeilijk.

Kaders en uitgangspunten

Beleidskader beeldkwaliteit gemeente Moerdijk, Keuze beeldkwaliteit 2011. In het beleidskader beeldkwaliteit ligt de focus op het dagelijks beheer van de openbare ruimte. Dit dagelijks beheer omhelst het frequent, kortcyclisch en regulier onderhoud aan de openbare ruimte van verharding, groen, meubilair, verlichting en bruggen/kunstwerken en verzorgend onderhoud, zoals straatvegen, ledigen vuilnisbakken en het verwijderen van zwerfvuil. Het handboek beeldkwaliteit is een onderlegger voor het kwaliteitsplan en bevat kwaliteitsniveaus met beelden en normen. Het is de basis waarop de organi-

satie de beeldkwaliteit van het beheer van de openbare ruimte beoordeelt.

Ambitie

Gemeente Moerdijk kent vijf structurelementen: centrum, wonen, bedrijven, verbindingswegen/lintbebouwing en buitengebied. In het gehele beleidskader worden deze gebieden gehanteerd. Hiermee kunnen we uiteindelijk ambities helder en eenduidig formuleren. De ambities zijn uitgedrukt in vijf kwaliteitskeuzen: van zeer exclusief tot zeer minimaal. Deze kwaliteitsniveaus zijn opgebouwd uit beelden en normen, en geven inzicht in eindbeelden van het dagelijks onderhoud. Zowel het structurelement buitengebied als lintbebouwing/verbindingswegen hebben de kwaliteit minimaal (C). De overige drie gebieden centrum, woongebieden en bedrijventerreinen hebben de kwaliteit standaard (B).

Uitvoeringsagenda

Een specifieke locatie waar op korte termijn snelheidsremmende maatregelen (plateaus) worden gerealiseerd is op de Achterdijk. Hiermee wordt de snelheid verlaagd en gebruik van Achterdijk ontmoedigd.

Actie	Wie	Planning
Inventariseren van landbouwverkeer op provinciale wegen	<ul style="list-style-type: none">• ZLTO• Gemeente Moerdijk	4 ^e kwartaal 2015
Snelheidsremmende maatregelen Achterdijk realiseren	<ul style="list-style-type: none">• Gemeente Moerdijk	3 ^e kwartaal 2015
Invulling geven aan klankbordgroep t.b.v. ondersteuning opstellen bestemmingsplan	<ul style="list-style-type: none">• Gemeente Moerdijk (Eelke de Rooij)• Werkgroep Verkeer	2 ^e kwartaal 2015

6. Vervolg

6 Vervolg

6.1 Dynamisch proces

Het gebiedsplan is tot stand gekomen door intensieve samenwerking tussen bewoners, gemeente en maatschappelijke partners. In het vorige hoofdstuk is er invulling gegeven aan de dynamische uitvoeringsagenda waarmee de betrokken partijen aan de slag gaan.

De dynamische uitvoeringsagenda is ingevuld. Het is nu tijd om aan de slag te gaan met de benoemde actiepunten. Daarbij is het proces en de organisatie rond het gebiedsplan minstens zo belangrijk als het product. Doordat de betrokken partijen elkaar in het kader van het gebiedsplan blijven opzoeken, kunnen ontwikkelingen die van invloed zijn op de leefbaarheid in het buitengebied met elkaar gedeeld worden.

Dit hoofdstuk gaat in op de besluitvorming die over dit gebiedsplan plaatsvindt en op de wijze waarop partijen gevolg willen geven aan de ingezette samenwerking. Ook wordt ingegaan op de middelen die beschikbaar zijn.

De gemeente wil Energiek Moerdijk in elke kern een podium bieden om op lokaal niveau het duurzaamheidsbeleid verder gestalte te kunnen geven. Energiek Moerdijk gaat in het vervolg dan ook een belangrijke partner worden voor het realiseren van het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid en zal een prominentere rol in het uitvoeringstraject van alle gebiedsplannen krijgen.

6.2 Besluitvorming

Het gebiedsplan is voorgelegd aan college van Burgemeester en Wethouders, het bestuur van stichting Surplus, stichting Groenhuysen, Woningstichting Bernardus Wonen, Woningstichting Brabantse Waard, en de gemeenteraad van Moerdijk. Zij nemen kennis van het gebiedsplan. Ten aanzien van een aantal onderwerpen heeft de gemeente een besluitvormende rol. Deze onderwerpen worden dan ook specifiek aan de gemeenteraad ter besluitvorming gelegd.

6.3 Bestemmingsplan

In dit gebiedsplan is een visie beschreven op de toekomst van het buitengebied. Deze visie vormt de basis voor de kaders die zullen gelden bij het te actualiseren bestemmingsplan buitengebied. En als zodanig levert het gebiedsplan hiervoor de bouwstenen aan. Daarnaast is er bij een aantal thema's een actiepunt naar voren gekomen 'invulling geven aan klankbordgroep ter ondersteuning aanpassen bestemmingsplan'. In het actualisatietraject van het bestemmingsplan wordt de klankbordgroep actief betrokken. Voor meer informatie over dit proces kan er gekeken worden op www.moerdijk.nl/buitengebied.

6.4 Organisatie en overleg

Het gebiedsplan is opgesteld aan de hand van gebiedsavonden- en tafels. Dit gebiedsplan in woord en beeld betekent nadrukkelijk niet het einde van de gebiedsavonden- en tafels. Integendeel! Het is pas het begin. De gebiedsavonden- en tafels worden voortgezet met ondersteuning van de gebiedscoördinatoren.

Nieuwe rol van de gemeente

De gemeenschap van het buitengebied heeft een sleutelrol in het bepalen van de doelstelling en uitvoeringsagenda van het gebiedsplan binnen de kaders die de gemeente en maatschappelijke partners. De gemeente beseft dat haar rol van gaat veranderen. De gemeente Moerdijk ziet voor zichzelf in de toekomst een aanjagende en coördinerende rol weggelegd: "Als gemeente willen we graag kennis en informatie delen, ruimte geven aan leefbaarheidsinitiatieven die door bewoners of andere partijen worden opgepakt. We willen deze initiatieven stimuleren waar nodig, door bijvoorbeeld partijen bij elkaar te brengen. Daarbij willen we ook dingen 'halen', vroegtijdig weten wat er speelt zodat we dit kunnen betrekken bij het stellen van de kaders en beleid. Als overheid willen we juist met de gebruikers van de ruimte in gesprek komen én blijven. Waar mogelijk sluiten wij zoveel mogelijk aan bij wat er leeft bij de gebruikers."

De gebiedstafel

Het gebiedsplan en dan met name de dynamische uitvoeringsagenda gaat een centrale rol spelen bij het bewaken van de leefbaarheid in het buitengebied. Communicatie hierover vindt plaats aan de hand van gebiedstafel. De gebiedstafel bestaat uit sleutelfiguren uit het buitengebied, de gemeente Moerdijk en vertegenwoordigers van de maatschappelijke partners. De samenstelling van de gebiedstafel is niet statisch, wanneer mensen hierbij betrokken willen zijn, zijn ze van harte welkom om mee te doen. De gebiedstafel komt ongeveer vier keer per jaar bij elkaar. Aan de hand van de thema's zijn op dit moment werkgroepen gestart die zich met deze thema's en de daarbij behorende uitdagingen bezig houden. Vanuit de gemeente zijn twee gebiedscoördinatoren betrokken voor de begeleiding van dit proces die zorgen voor aansturing en afstemming van de gebiedstafel en de acties. De gebiedscoördinatoren zijn het eerste aanspreekpunt voor vragen en acties omtrent het gebiedsplan.

Gebiedsavonden

Eenmaal per jaar wordt de stand van zaken besproken op de gebiedsavond, waarbij ook de betrokken bestuurders van de gemeente aanwezig zijn. De gebiedsavonden zijn bedoeld om bewoners en ondernemers te betrekken bij de ontwikkelingen die ingezet worden vanuit de gebiedstafel. Bewoners kunnen reageren op de opzet vanuit de gebiedstafel en kunnen ideeën en suggesties aan de sleutelfiguren meegeven. Door op de hoogte te zijn van wat er speelt, kunnen bewoners ook zelf een actieve bijdrage leveren aan de leefbaarheid van het buitengebied.

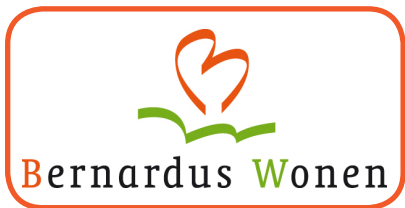
6.5 Middelen

De gemeente Moerdijk, Bernardus Wonen en Brabantse Waard hebben gezamenlijk een leefbaarheidsfonds, genaamd "Moerdijk Leeft" (www.moerdijkleeft.nl), opgezet. Dit fonds faciliteert activiteiten die de sociale samenhang en leefbaarheid in een dorp, wijk of kern in de gemeente Moerdijk bevorderen door materialen kosteloos uit te lenen.

In aanvulling op Moerdijk Leeft is er een apart uitvoeringsbudget om kleine initiatieven ten behoeve van leefbaarheid te faciliteren en in gang te zetten. Verder geeft de gemeente Moerdijk verenigingen en stichtingen de mogelijkheid om voor nieuwe initiatieven een éénmalige subsidie aan te vragen.

Activiteiten gericht op verbetering van de leefbaarheid of sociale structuur kunnen hiervoor in aanmerking komen. Er zijn wel een aantal voorwaarden, meer informatie over eenmalige subsidie van de gemeente Moerdijk is te vinden op www.moerdijk.nl/subsidie.

Afsluitend woord

"Gebiedsplan: een gezamenlijke verantwoordelijkheid"

Het behoud van de leefbaarheid en de vitaliteit van onze kernen en het buitengebied behoort tot onze verantwoordelijkheid. Wij zijn als bestuurders van de gezamenlijke partners net als de sleutelfiguren dan ook trots op dit resultaat. De kernen van de gemeente Moerdijk hebben elk hun eigen dynamiek, met sterke en minder sterke kanten. Dat is ook van toepassing op het buitengebied. Daarom zijn wij zo blij met dit gebiedsplan, een plan waarin deze dynamiek beschreven staat en waarin concreet staat welke acties er nodig zijn om de leefbaarheid in dit gebied verder te versterken.

De ontwikkelingen in de maatschappij en de bezuinigingen dwingen ons tot keuzes. Om de goede keuzes te kunnen maken is het belangrijk, dat we van elkaar weten wat er leeft en speelt. En dat kunnen we het beste met u, als bewoners. Niet alleen omdat er steeds meer een beroep op uw inzet gedaan zal worden, maar vooral omdat u het beste weet wat er speelt in het buitengebied.

Een gebiedsplan is nooit klaar. Ontwikkelingen zullen regelmatig leiden tot het bijstellen van visie, strategie en bijbehorende actiepunten. Daarom is het mooi, dat het proces hier niet ophoudt en dat het gebiedsplan op tafel komt te liggen bij de gebiedstafels en de gebiedsvonden die in de toekomst zullen volgen.

Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid en dit vergt de inzet van alle betrokkenen, niet in de laatste plaats van de bewoners van het buitengebied zelf.

De bestuurders van de gezamenlijke partners.

Wethouder Frans Fakkers, Gemeente Moerdijk
Ruud van den Boom, Woningstichting Brabantse Waard
Kees Karsten, Woningstichting Bernardus Wonen
Henny Brons, Stichting Groenhuysen
Anthonie Maranus, Stichting Surplus
Rens van den Oever, Politie Midden- en West Brabant

Bijlagen

Bijlage 1 Dynamische uitvoeringsagenda

NB. Gearcheerde acties zijn gekoppeld aan het bestemmingsplan.

Thema Recreatie

Actie	Wie	Planning
Netwerkborrel met recreatieondernemers	• Recreatieondernemers (P. Hoogendijk)	2 ^e kwartaal 2015
Vergroten van de bekendheid via folders/digitaal platform	• Recreatieondernemers • VVV • Gemeente Moerdijk	3 ^e kwartaal 2015
Recreatieve bebording plaatsen	• Recreatieondernemers • Gemeente Moerdijk	4 ^e kwartaal 2015
Communicatie tussen alle betrokken partijen verbeteren	• Gemeente Moerdijk • Waterschap • Staatsbosbeheer • Ondernemers	Vanaf heden
Invulling geven aan klankbordgroep t.b.v. ondersteuning opstellen bestemmingsplan	• Gemeente Moerdijk • Werkgroep recreatie	2 ^e kwartaal 2015
Aanvraag indienen voor kanoroute op de Tonnekreek	• Eigenaar Prullenkast	2 ^e kwartaal 2015

Thema Boeren & bedrijvigheid

Actie	Wie	Planning
Inventariseren ambities onder andere inzake vrijkomende agrarische bebouwing	• ZLTO • Particuliere woningbezitters • Gemeente Moerdijk (Eelke de Rooij)	2 ^e kwartaal 2015
Communicatie tussen gemeente en bewoners/ondernemers verbeteren t.a.v. mogelijkheden VAB	• Gemeente Moerdijk • Burgers met ervaring op het gebied van afgewezen aanvraag of handhaving	Vanaf heden
Huidige VAB regels actualiseren met voldoende ruimte	• Gemeente Moerdijk • Klankbordgroep	2 ^e kwartaal 2015
Invulling geven aan klankbordgroep t.b.v. ondersteuning opstellen bestemmingsplan	• Gemeente Moerdijk (Eelke de Rooij) • Inwoners (Barbara Rubbens, Wim Rijnart, Huibert Knook) • ZLTO	2 ^e kwartaal 2015
Open dag organiseren bij het boerenbedrijf. Combinatie zoeken met diverse bedrijven: bijv. kunst, culinair en kinderen	• Agrariërs • ZLTO: afdeling PR • Bewoners	Nader te bepalen
Inzet van media om activiteiten van boeren aan te kondigen en verslag te doen achteraf van activiteiten (aansluiten bij bestaande mogelijkheden)	• Agrariërs • ZLTO: afdeling PR • Internetondernemers	Nader te bepalen
Makelaars beter inlichten	• ZLTO • Makelaars	Nader te bepalen

Thema Landschap & duurzaamheid

Actie	Wie	Planning
Invoering geven aan klankbordgroep t.b.v. ondersteuning opstellen bestemmingsplan	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Moerdijk (Eelke de Rooij) Bewoners 	2 ^e kwartaal 2015
Inzichtelijk maken hoe eigenaren en initiatiefnemers als investering in kwaliteit kunnen bijdragen aan het onderhoud van het bestaande landschap en natuur. Wat zijn de mogelijkheden en wat staat hier tegenover	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Moerdijk Ondernemers 	4 ^e kwartaal 2015
Mogelijkheden aanwending compensatiegelden en fondsvorming bekend maken	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Moerdijk Brabants landschap Ondernemers 	2 ^e kwartaal 2015
Brainstormsessie duurzame energie	<ul style="list-style-type: none"> Energiek Moerdijk Gemeente Moerdijk Waterpoort Bewoners Ondernemers 	2 ^e kwartaal 2015
Werkgroep vinden per kern voor duurzaam ondernemen	<ul style="list-style-type: none"> Energiek Moerdijk Gemeente Moerdijk Bewoners Ondernemers ZLTO 	2 ^e kwartaal 2015
Kennis verbreden over duurzame energie	<ul style="list-style-type: none"> Energiek Moerdijk 	Nader te bepalen
Uitwerken maatschappelijk verdienmodel voor duurzame energie en investeringen	<ul style="list-style-type: none"> Energiek Moerdijk 	Nader te bepalen
(Europese) subsidies op het gebied van duurzame energie in kaart brengen	<ul style="list-style-type: none"> Nader te bepalen 	Nader te bepalen

Thema Wonen & leven

Actie	Wie	Planning
De communicatie omtrent ontwikkelingen (bijvoorbeeld industrie en windmolens) in buur gemeenten verbeteren.	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Moerdijk Bewoners 	Vanaf heden
Bekendheid geven aan de mogelijkheden van meldingen doen van illegaal storten. Bijvoorbeeld door het promoten van de Buiten-Beter-app.	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Moerdijk Bewoners 	Nader te bepalen
Melden van illegale stort en zwerfvuil	<ul style="list-style-type: none"> Bewoners 	Vanaf heden
Nakomen meldingen die gedaan worden én evalueren van de door gemeente aangeboden middelen voor het doen van meldingen	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Moerdijk 	Nader te bepalen
Voorlichting geven op scholen. Eventueel acties vanuit scholen op touw zetten met 'schoonmaakmiddagen' o.i.d.	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Moerdijk Scholen 	Nader te bepalen
Communiceren over de eventuele invoering van Diftar	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Moerdijk 	Nader te bepalen
Onderzoeken in welke mate regelgeving doelmatig is	<ul style="list-style-type: none"> Bewoners 	Nader te bepalen
Invoering geven aan klankbordgroep t.b.v. ondersteuning opstellen bestemmingsplan	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Moerdijk Bewoners 	2 ^e kwartaal 2015

Actie	Wie	Planning
Signaleren van zorg en welzijnsvragen	• Wijkzuster	Vanaf heden
Bekendheid en samenwerking van zorg- en welzijnsinstellingen vergroten	• Surplus • Gemeente Moerdijk	Vanaf heden
Gesprek aangaan met aanbieders voor de mogelijkheden	• Gemeente Moerdijk	Nader te bepalen
Alert zijn op uitvoeren van werkzaamheden die eventueel mogelijkheden bieden voor verbetering van internet	• Gemeente Moerdijk	Nader te bepalen

Thema Verkeer

Actie	Wie	Planning
Mogelijkheden onderzoeken naar het instellen van eenrichtingsverkeer voor vrachtverkeer instellen	• Gemeente Moerdijk • Ondernemers • Bewoners	Nader te bepalen
Hoofdroutes duidelijk aangeven / communiceren naar transportbedrijven met veel vrachtverkeerbewegingen	• Gemeente Moerdijk • Bedrijven	Nader te bepalen
Voorlichting/afstemming met bedrijven waar veel bestemmingsverkeer is	• ZLTO • Ondernemers • Gemeente Moerdijk	Nader te bepalen
Voorlichting campagnes	• ZLTO • Gemeente Moerdijk	3 ^e kwartaal 2015
Beperking recreatief verkeer	• Ondernemers • Gemeente Moerdijk	Nader te bepalen

Actie	Wie	Planning
Verkeersstroming inventariseren (meten, evalueren, bewoners informeren over de verkeersstudies, het waarom laten weten)	• Gemeente Moerdijk • Bewoners • Agrariërs	4 ^e kwartaal 2015
Doseringsmaatregelen van verkeer vanaf Achterdijk bijvoorbeeld naar de A16. Ontmoedigen van tijdswinst.	• Aansluiten bij gebiedsplan Zevenbergen en Moerdijk	Nader te bepalen
Inventariseren van landbouwverkeer op provinciale wegen	• ZLTO • Gemeente Moerdijk	4 ^e kwartaal 2015
Snelheidsremmende maatregelen Achterdijk realiseren	• Gemeente Moerdijk	3 ^e kwartaal 2015
Invulling geven aan klankbordgroep t.b.v. ondersteuning opstellen bestemmingsplan	• Gemeente Moerdijk (Eelke de Rooij) • Werkgroep Verkeer	2 ^e kwartaal 2015

Bijlage 2 Uitdagingen

NB. Gearceerde acties hebben prioriteit gekregen en zijn uitgewerkt in dit gebiedsplan.

THEMA RECREATIE

Recreatieve routes
Recreatieve voorzieningen
Cultureel erfgoed
Veiligheid en rust
Meer fiets- en wandelpaden
Aantasting veiligheid en rust
Aandacht cultureel erfgoed + verbindingen daarheen
Meer recreatie bij de Mark
Niet meer uitbreiden van recreatie
Kanoroute bij Bredegat
Meer bankjes
Strandje bij de Dintel

THEMA BOERNEN & BEDRIJVIGHEID

Aandacht voor de ontwikkelingen binnen de agrarische sector en innovatie
Tolerantie en wederzijds respect (agrariërs-bewoners)
Mogelijkheden niet-agrarische activiteiten en woningen
Behoud van landbouwgrond
Tolerantie voor agrarische ondernemers
Ruimte voor de agrarische sector en innovatie
Meer mogelijkheden voor niet agrarische/leegkomende gebouwen
Ruimte voor buitengebied hobby's
Landschappelijke inpassing van stallen en loodsen
Intensieve veehouderij
Omschakeling van agrarische bedrijvigheid
Huisvesting arbeidsmigranten

THEMA LANDSCHAP & DUURZAAMHEID

Sociale windmolens
Duurzame energie
Ecologie en groen
Biologische ondernemers
Meer bomen en natuur
Handhaving ecologische hoofdstructuur
Milieuvriendelijk boeren, ecologisch en biologisch ondernemen
Kwaliteit van de landbouwgrond
Meer kringloop
Ruimte en mogelijkheden om duurzaam te ondernemen

THEMA WONEN & LEVEN

Goede kwaliteit en goede uitstraling van de leefomgeving
Goede kwaliteit van het internet
Aantrekkingskracht voor jongeren versterken
Ouder worden in het buitengebied
Glasvezel
Gezamenlijke verantwoordelijkheid
Veiligheid en handhaving
Samen schoonhouden van het buitengebied
De jeugd heeft de toekomst
Industrie niet in het buitengebied of aan de randen
Kwaliteit van het internet verbeteren
Behouden van de leefbaarheid
Meer afvalbakken
Particuliere woningbouw
Ouder worden in het buitengebied

THEMA VERKEER

Onderhoud van de wegen

Onderhoud wegen en groenvoorzieningen

Snelheidsbeperkende maatregelen

Fietspaden

Minder overlast (geluidsoverlast en overlast door sluipverkeer)

Groen onderhoud/bermbeheer

Geluidsoverlast (verkeer A4/A59)

Verkeersveiligheid

Beperking van sluipverkeer

Behouden en versterken vindbaarheid van bedrijven

Weg met verkeersdrempels

Aangrenzende industrie en leefbaarheid

Veilige fietspaden

Bijlage 3 Feiten en cijfers

Tabel 1: Huishoudensamenstelling (CBS Statline, 2013)

	Nederland	Gemeente Moerdijk	Buitengebied Moerdijk
Huishoudens totaal	7.512.825	15.290	1.850
Eenpersoonshuishouden	37%	26%	18,5%
Huishoudens zonder kinderen	29%	36%	36,8%
Huishoudens met kinderen	34%	38%	44,7%
Gemiddelde huishoudengrote	2,2	2,4	2,6

Tabel 2: Afstand tot voorzieningen (CBS Statline, 2013)

	Nederland	Gemeente Moerdijk	Buitengebied Moerdijk
Ziekenhuis	6,5	14,1	17,8
Kinderdagverblijf	0,9	1,4	2,9
Basisonderwijs	0,6	0,6	1,7
Restaurant	0,8	1,0	1,9
Grote supermarkt	0,9	1,5	2,7
Bibliotheek	1,7	1,7	3,1
Bioscoop	7	16,2	16,8
Treinstation	5	6,3	9,5
Oprit hoofdverkeersweg	1,7	1,7	2,4

Tabel 3: Verdeling hectaren verschillende type agrarische bedrijven

	2005	2010
Grasland en groenvoedergewassen	1.786	2.049
Akkerbouw	8.099	7.163
Tuinbouw open grond	359	353
Tuinbouw onder glas	29	37
Totaal	10.274	9.602

Tabel 4: Agrarische ontwikkelingen in de gemeente Moerdijk (CBS Statline, 2011)

	2000	2005	2010
Totaal aantal hectaren cultuurgrond	10.220	10.274	9.602
Totaal aantal agrarische bedrijven	334	279	249
Grondgebonden veehouderijen	121	98	86
Akkerbouwbedrijven	265	226	182
Intensieve veehouderijen	26	25	19